

**Banka Srpske a.d.
Banja Luka**

**Finansijski izvještaji
za godinu koja se završava
31. decembra 2013. godine i
Izvještaj nezavisnog revizora**

Banja Luka, april 2014. godine

SADRŽAJ**Strana**

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	3
BILANS USPJEHA	7
BILANS STANJA	8
IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	9
BILANS TOKOVA GOTOVINE	10
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	11-68

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Nadzornom odboru i akcionarima „Banka Srpske” a. d. Banja Luka

Angažovani smo da obavimo reviziju priloženih finansijskih izvještaja „Banka Srpske“ a. d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine i odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: „ABRS“) koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim za sastavljanje finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Zbog pitanja opisanog u pasusu Osnove za uzdržavajuće mišljenje, nismo bili u mogućnosti da prikupimo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza za obezbjeđenje osnove za revizijsko mišljenje.

Osnove za uzdržavajuće mišljenje

Banka nije, ili je djelimično realizovala pojedine preporuke iz revizorskog izvještaja za 2012. godinu (ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti emitenata iz inostranstva, ispravka vrijednosti za procijenjenu nenaplativost kredita plasiranih komitentima, obračun i evidentiranje rezervi za kreditne gubitke, provjera obezvređenja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, neusklađenost sa pojedinim pokazateljima propisanim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i rezervisanjima za sudske sporove).

(nastavlja se)

(nastavak)

Kao što je objelodanjeno u napomeni 12 b), uz finansijske izvještaje, Banka je u izvještajnom periodu 2013. godine izvršila isknjižavanje ispravke vrijednosti u iznosu od 5.574 hiljade KM, formirane po osnovu potraživanja za isplaćenu garanciju u ranijem periodu. Isknjižavanje ispravke vrijednosti iskazano je u korist prihoda od ukidanja neiskorištenih rezervisanja. Revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti u prezentovanje prihoda po ovom osnovu, što upućuje da su precijenjeni prihodi za 2013. godinu, a podcijenjena ispravka vrijednosti na dan 31.12.2013. godine (5.574 hiljade KM).

Kao što je objelodanjeno u napomenama 15 i 20, uz finansijske izvještaje, neto potraživanja za kredite plasirane komitentima sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznose 146.365 hiljada KM, dok neto potraživanja za kamate na kredite plasirane komitentima sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznose 2.763 hiljade KM. Banka je krajem poslovne godine uložila napore u smislu povećanja ispravki vrijednosti na plasmane. Na osnovu raspoložive dokumentacije, analize primijenjene metodologije Banke i analize kreditnog portfolia na bazi revizorskog uzorka nismo mogli da se uvjerimo u objektivni obračun ispravke vrijednosti za procijenjenu nenaplativost kredita plasiranih komitentima i kamata po kreditima plasiranim komitentima u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“.

Kao što je navedeno u napomeni 15, uz finansijske izvještaje, Banka je u toku godine izvršila reprogram pojedinih plasmana u značajnom iznosu, ali isti nisu klasifikovani u skladu sa važećom regulativom Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Revizorskim postupcima nismo mogli da se uvjerimo u ispravku vrijednosti za navedene reprogramirane plasmane.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 16, uz finansijske izvještaje, revizorskim postupcima došli smo do saznanja da Banka nije vrednovala hartije od vrijednosti domaćih i inostranih emitentata klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u skladu sa MRS/MSFI i usvojenim računovodstvenim politikama Banke.

Kao što je objelodanjeno u napomenama 17 i 34, uz finansijske izvještaje, revizorskim postupcima i na osnovu raspoložive dokumentacije uvjerali smo se da hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju emitenta DUIF Balkan Investment Management a. d. Banja Luka nisu vrednovane u skladu sa MRS 39 – Finansijski instrumenti: Priznavanje i vrednovanje i računovodstvenim politikama Banke, te su iste precijenjene za značajan iznos na 31.12.2013. godine, a podcijenjeni rashodi za 2013. godinu. Nadalje, Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je DUIF Balkan Investment Management a. d. Banja Luka 19.02.2014. godine trajno oduzela dozvolu za obavljanje djelatnosti upravljanja investicionim fondovima.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 20, uz finansijske izvještaje, na bilansnoj poziciji obračunata kamata i ostala aktiva, iskazan je iznos potraživanja za kamate, potraživanja preuzeta kupovinom Una banke d. d. Bihać, stalnih sredstava namijenjenih prodaji, imovine stečene naplatom potraživanja, potraživanja po osnovu palih garancija i ostalih potraživanja.

Potraživanja preuzeta kupovinom Una banke d. d. Bihać se u najvećem dijelu odnose na potraživanja koja su u momentu preuzimanja bila utužena. Revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti u naplativost navedenih potraživanja, a samim tim i fer iskazivanja potraživanja po ovom osnovu.

(nastavlja se)

Revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti da je vrijednost stalnih sredstava namijenjenih prodaji (9.305 hiljada KM) i imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (4.910 hiljada KM) iskazana po fer vrijednosti u skladu sa zahtjevima MRS/MSFI.

Ostala potraživanja u KM sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 1.592 hiljade KM, se odnose najvećim dijelom na potraživanja po osnovu sudske presude za fizičko lice u iznosu od 726 hiljada KM, potraživanja po plaćenim taksama po sudskim predmetima u iznosu od 605 hiljada KM. Za navedeno potraživanje Banka nije izvršila ispravku vrijednosti u cijelosti, tako da su za iznos od 734 hiljade KM precijenjena potraživanja i podcijenjeni rashodi za iznos od 734 hiljade KM.

Nadalje, na ostalim potraživanjima pod nazivom „blagajnički manjak” iskazana su potraživanja od zaposlenih Banke za krađu novca u iznosu od 353 hiljade KM (od čega za krađu novčanih sredstava u KM 269 hiljada i novčanih sredstava u stranoj valuti iskazanih u domaćoj valuti od 84 hiljade KM). Za navedeno potraživanje Banka nije izvršila ispravku vrijednosti, te na taj način precijenila potraživanja i podcijenila ispravku vrijednosti i rashode perioda (353 hiljade KM).

Kao što je objelodanjeno u napomenama 21 i 34, uz finansijske izvještaje, depoziti po videnju i kratkoročni depoziti u stranoj valuti od inostranih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 19.412 hiljada KM se odnose na depozit od A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija. Nadalje, nadležni organ je donio rješenje kojim se određuje privremena mjera zabrane raspolaganja vlasniku računa A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 26, uz finansijske izvještaje, Banka je u obavezi da izvrši obračun i evidentiranje rezerve za kreditne gubitke na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacija aktive banaka od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske (ABRS). Na osnovu izvršene revizije, nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo u adekvatnost obračunatih i evidentiranih rezervi za kreditne gubitke zasnovane na navedenoj Odluci ABRS. Nadalje, uočen je veći broj kreditnih partija koje imaju kriterijum za nižu kategoriju, ali ih Banka na osnovu subjektivnih činjenica, klasifikuje u višu kategoriju.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 30, uz finansijske izvještaje, Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima koji su ustanovljeni od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Na dan 31. decembra 2013. godine Banka nije ispunjavala određene pokazatelje navedene u datoj napomeni.

Uzdržavajuće mišljenje

Zbog značaja pitanja iznijetih u pasusu Osnove za uzdržavajuće mišljenje, nismo bili u mogućnosti da prikupimo dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza za obezbjeđenje osnove za revizorsko mišljenje. U skladu s tim ne izražavamo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajim Banke Srpske a. d. Banja Luka za poslovnu 2013. godinu.

(nastavlja se)

(nastavak)

Skretanje pažnje

Ne izražavajući mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- a) Kao što je navedeno u napomeni 3, uz finansijske izvještaje, Banka usvojene i korištene računovodstvene politike nije u potpunosti uskladila sa zahtjevima MRS/MSFI.
- b) Kao što je objelodanjeno u napomeni 29 b), uz finansijske izvještaje, na dan 31. decembra 2013. godine, protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni pravnog sektora Banke i njenih pravnih zastupnika vrijednost sporova iznosi 7.318 hiljada KM. Navedeni iznos ne uključuje procjenu iznosa potencijalnih zateznih kamata koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Banka je na dan 31. decembra 2013. godine formirala rezerve za potencijalne sudske sporove u iznosu od 333 hiljade KM.

Ostala pitanja

Finansijski izvještaji Banke za godinu koja se završava 31. decembra 2012. godine su revidirani od strane drugog revizorskog društva, gdje je revizor u svom izvještaju izrazio uzdržavajuće mišljenje, u vezi sa ispravkom vrijednosti hartija od vrijednosti emitenata iz inostranstva, ispravkom vrijednosti za procijenjenu nenaplativost kredita plasiranih komitentima, obračunom i evidentiranjem rezervi za kreditne gubitke, provjeru obezvređenja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, objelodanjivanje povezanih strana, objavljivanja događaja poslije izvještajnog perioda, neusklađenosti sa pojedinim pokazateljima propisanim od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske i stalnosti poslovanja Banke.

EF Revizor d. o. o.

Banja Luka, Gajeva broj 12

Datum: 30.04.2014. godine

Ovlašćeni revizor

Milan Kondić

BILANS USPJEHA

za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine
(u hiljadama KM)

Reviziju izvršio
drugi revizor

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Prihodi po osnovu kamata	12.864	19.054
Rashodi po osnovu kamata	-6.266	-8.282
Neto prihod na osnovu kamata	6.598	10.772
Prihodi po osnovu naknada i provizija	4.590	8.317
Rashodi po osnovu naknada i provizija	-1.995	-4.646
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	2.595	3.671
Ostali prihodi iz poslovanja	505	792
Ostali rashodi iz poslovanja	-12.887	-13.339
Kursne razlike, neto	-157	262
Dobici od prodaje i usklađivanja vrijednosti hartija od vrijednosti	0	157
Rezervisanje za potencijalne gubitke, neto	-10.320	-35.822
Dobitak iz poslovanja prije oporezivanja	-13.666	-33.507
Porez na dobit	0	-150
Neto dobitak tekuće godine	-13.666	-33.657
Ostali ukupni rezultat - pozitivni efekti procjene vrijednosti nekretnina i opreme	23	23
Ukupan rezultat za obračunski period	-13.643	-33.634
Zarada po akciji		
Obična i razrijeđena zarada po akciji (KM)	-3.90	-9.62

Prezentovani finansijski izvještaji su usvojeni od strane rukovodstva Banke, dana 03. marta 2014. godine.

Potpisano u ime Banka Srpske a.d. Banja Luka:

Direktor Banke

M.P.

Direktor Sektora finansija
i izvještavanja

BILANS STANJA

 na dan 31. decembra 2013. godine
 (u hiljadama KM)

 Reviziju izvršio
 drugi revizor

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
AKTIVA		
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke BiH	25.965	20.879
Sredstva kod drugih banaka	2.710	6.280
Kreditni plasirani komitentima	146.365	177.840
Hartije od vrijednosti kojima se trguje	2.300	3.474
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	1.469	1.469
Nematerijalna ulaganja	802	1.031
Osnovna sredstva	16.449	17.358
Odložena poreska sredstva	29	29
Obračunata kamata i ostala aktiva	27.892	17.166
Ukupna aktiva	223.981	245.526
PASIVA		
Depoziti banaka i finansijskih institucija	23.073	28.814
Depoziti komitenata	108.975	132.942
Obaveze po kreditima	53.500	59.785
Obaveze po emitovanim obveznicama	5.000	5.000
Ostale obaveze, uključujući obaveze za poreze	7.603	9.505
Dugoročna rezervisanja za potencijalne gubitke i ugovorene obaveze	395	379
Ukupne obaveze	198.546	236.425
Kapital		
Akcijski kapital	35.019	35.000
Revalorizacione rezerve	1.734	1.758
Ostale rezerve	895	246
Akumulirani dobitak/gubitak	-13.643	-30.227
Rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu	1.430	2.324
Ukupni kapital	25.435	9.101
Ukupna pasiva	223.981	245.526
Potencijalne i ugovorene obaveze	6.911	7.920

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine
(u hiljadama KM)

Opis	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Zakonske rezerve	Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke	Akumulirani dobitak/gubitak	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2012. godine	35.000	1.781	167	2.324	3.886	43.158
Raspodjela dobiti iz 2011. godine	0	0	79	0	-479	-400
Efekti ukidanja revalorizacionih rezervi po osnovu prodaje nekretnina	0	0	0	0	0	0
Dobitak koji nije iskazan kroz bilans uspjeha	0	-23	0	0	23	0
Neto dobitak perioda iskazan kroz bilans uspjeha	0	0	0	0	-33.657	-33.657
Stanje na dan 31.12.2012. godine	35.000	1.758	246	2.324	-30.227	9.101
Stanje na dan 01.01.2013. godine	35.000	1.758	246	2.324	-30.227	9.101
Pokriće gubitka	-29.981	0	-246	0	30.227	0
Povećanje osnovnog kapitala	30.000	0	0	0	0	30.000
Dobitak koji nije iskazan kroz bilans uspjeha	0	-23	0	0	23	0
Neto dobitak perioda iskazan kroz bilans uspjeha	0	0	0	0	-13.666	-13.666
Stanje na dan 31.12.2013. godine	35.019	1.735	0	2.324	-13.643	25.435

BILANS TOKOVA GOTOVINE

za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine
(u hiljadama KM)

*Reviziju izvršio
drugi revizor*

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata	6.187	19.657
Odlivi po osnovu kamata	-5.790	-6.681
Odlivi po osnovu plaćanja zaposlenima i dobavljačima	-10.178	-12.160
Primici i isplate po vanrednim stavkama	2.194	8.357
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	16.550	-13.598
Depoziti klijenata	-29.708	-30.575
Plaćen porez na dobit	-38	-141
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	-20.783	-35.141
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	16	20.553
Kupovina/prodaja nematerijalne aktive	-20	-616
Kupovina/prodaja materijalne aktive	-197	1.217
Neto tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja	-201	21.154
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Primici od izdavanja akcija	30.000	0
Kamata plaćena na pozajmice	-1.947	-1.371
Uzete pozajmice	2.820	11.335
Povrat pozajmica	-8.358	-9.556
Neto tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja	22.515	408
Neto smanjenje/povećanje gotovine i ekvivalenta gotovine	1.531	-13.579
Gotovine i ekvivalenti gotovine na početku godine	26.421	40.000
Gotovine i ekvivalenti gotovine na kraju godine	27.952	26.421

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine

1. OSNIVANJE I POSLOVNA POLITIKA BANKE

Balkan Investment Bank a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana 4. aprila 2000. godine na osnovu sudskog rješenja broj U/I 698/2000. Banka je počela sa radom na osnovu odluke Agencije za bankarstvo Republike Srpske broj 051-1797-6/99.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu i u skladu sa propisima Republike Srpske, dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 057-0-Reg-13-001853 od 20.11.2013. godine Banka mijenja naziv u Banka Srpske a. d. Banja Luka.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Banka se sastojala od centrale u Banjoj Luci, dvanaest filijala u: Banjoj Luci, Zvorniku, Milićima, Gradiški, Srpcu, Istočnom Sarajevu, Trebinju, Sokocu, Bijeljini, Doboju, Sarajevu i Bihaću i dva predstavništva u Kaunasu i Kievu.

Na dan 31. decembra 2013. godine Banka je imala 231 zaposlenog radnika (na dan 31. decembra 2012. godine: 216 zaposlenih radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

Finansijski izvještaji su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti, osim za revalorizaciju određenih finansijskih instrumenata, nekretnina i opreme koji su vrednovani po fer vrijednosti, kao što je objašnjeno kasnije u računovodstvenim politikama.

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske. Naime, na osnovu odredbi važećeg Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 36/09), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju MRS, odnosno MSFI, kao i Međunarodne standarde revizije (ISA), Kodeks etike za profesionalne računovođe, kao i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (MRSB) i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa (IFAC), na finansijske izvještaje za periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije.

Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Pored navedenog, dana 15. jula 2010. godine Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske („Savez RRRS“) je donio „Odluku o početku obavezne primjene izdanja MRS/MSFI (objavljenih do 1. januara 2009. godine)“, a na osnovu „Odluke o ovlaštenjima za prevod i objavljivanje“ nadležne Komisije za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine od 10. marta 2006. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 81/06), kojom se takva ovlaštenja daju Savezu RRRS.

Navedeno izdanje MRS/MSFI je odobreno od strane Fondacije odbora za Međunarodne računovodstvene standarde kao zvanični prevod na srpski jezik za Bosnu i Hercegovinu (Republiku Srpsku), Srbiju i Crnu Goru. Prema navedenoj Odluci MRS/MSFI objavljeni do 1. januara 2009. godine obavezno se primjenjuju na finansijske izvještaje sačinjene i prezentovane u Republici Srpskoj za obračunske periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije.

Rukovodstvo Banke analizira promjene u važećim standardima i tumačenjima, kao i novousvojene standarde i tumačenja izdata nakon 1. januara 2009. godine, i nakon ustanovljavanja standarda i tumačenja koji su relevantni za Banku, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

Iznosi u finansijskim izvještajima u prilogu su izraženi u hiljadama konvertibilnih marka (u hiljadama KM).

Konvertibilna marka predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine za poslovnu 2013. godinu koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

2.2. Objavljeni standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, dole navedeni standardi i izmjene standarda su bili izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, a sljedeća tumačenja bila su objavljena od strane Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja, za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2013. godine:

- IFRS 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- IFRS 11 „Zajednički aranžmani“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- IFRS 12 „Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- IFRS 13 „Odmjeravanje fer vrijednosti“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- IAS 27 (revidiran 2011. godine) „Pojedinačni finansijski izvještaji“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- IAS 28 (revidiran 2011. godine) „Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- Izmjene IFRS 1 „prva primjena IFRS“ (Državni krediti) (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- Izmjene IFRS 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja“- Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- Izmjene IFRS 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“, IFRS 11 „Zajednički aranžmani“, IFRS 12 „Objelodanjivanja o učešću u drugim pravnim licima“- Uputstvo o tranziciji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- Izmjene IAS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ - Prezentacija stvaki ostalog ukupnog rezultata (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2012. godine).
- Izmjene IAS 19 „Beneficije zaposlenih“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- Izmjene raznih standarda „Unapređenja IFRS 2012“ koji su rezultat godišnjeg unapređenja IFRS objavljeni 17. maja 2012. godine (IFRS 1, IAS 1, IAS 16, IAS 32, IAS 34) u cilju otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene bi trebale da se primijene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).
- IFRIC 20 „Troškovi otkrivke u proizvodnoj fazi površinskih rudnika“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2013. godine).

Usvajanje ovih izmjena postojećih standarda nije imalo za rezultat značajnije promjene računovodstvenih politika Banke.

2.3. Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvijek nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja sljedeći standardi, njihove dopune i tumačenja bili su objavljeni, ali nisu još uvijek u primjeni:

- IFRS 9 „Finansijski instrumenti” i naknadni amandmani (datum primjene nije određen).
- Izmjene IFRS 9 „Finansijski instrumenti” i IFRS 7 „Finansijski instrumenti: Objelodanjivanja” - Obavezni datum primjene IFRS 9 i objelodanjivanja prelaska (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2015. godine).
- Izmjene IFRS 10, IFRS 12, IAS 27- izuzeća od konsolidacije zavisnih lica u skladu sa IFRS 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji” (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Izmjene IAS 32 „Finansijski instrumenti: Prezentacija” – Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Izmjene IAS 36 „Obezvredjenje sredstava” - Objelodanjivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Izmjene IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmjeravanje - zamjena derivata i nastavak računovodstva hedžinga” (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Izmjene raznih standarda „Unapređenje IFRS (2010-2012)” koji su rezultat godišnjeg unapređenja IFRS (IFRS 2, IFRS 3, IFRS 8, IFRS 13, IAS 16, IAS 24, IAS 38), sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).
- Izmjene raznih standarda „Unapređenja IFRS (2011-2013)” koji su rezultat godišnjeg unapređenja IFRS (IFRS 1, IFRS 2, IFRS 3, IFRS 13, IAS 40) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).
- IFRIC 21 „Dažbine” (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2014. godine).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka je Pravinikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama regulisala računovodstvene politike koje nisu u potpunosti usklađene sa zahtjevima MRS/MSFI.

Revizorskim postupcima nismo se uvjerali u obezbjeđenje uslova od strane organa Banke za funkcionisanje interne revizije u skladu sa profesionalnom regulativom i propisima kojima se reguliše uspostavljanje i rad interne revizije.

Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, ukidanje, mjerenje i procjenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Banke.

Procjena bilansnih pozicija se vrši u skladu sa MRS, a ovim Politikama utvrđuje se procjena onih pozicija za koje je Zakonom o računovodstvu i MRS predviđeno da se preciznije razrade opštim aktom Banke.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su sredstva koja se mogu identifikovati kao nemonetarna i bez fizičkog obilježja. Obuhvataju osnivačka ulaganja, ulaganja u probnu proizvodnju, ulaganja u istraživanja i razvoj, koncesije, patente, licence, goodwill. Vode se u poslovnim knjigama prema vrsti i karakteru.

Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i podliježu amortizaciji nematerijalna ulaganja koja ispunjavaju uslove propisane MRS 38 - Nematerijalna ulaganja, imaju korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke ulaganja je veća od 200 KM.

Ukoliko nematerijalno ulaganje ne ispunjava navedene uslove, priznaje se na teret perioda u kojem je nastalo.

Početno mjerenje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po troškovnom modelu iz MRS 38 – Nematerijalna ulaganja, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili CK, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja.

Alternativni postupak za naknadno mjerenje poslije početnog priznavanja:

Nakon početnog priznavanja, nematerijalno ulaganje iskazuje se po modelu revalorizacije iz MRS 38 – Nematerijalna ulaganja, odnosno po fer vrijednosti na dan revalorizacije, umanjenoj za ukupnu naknadnu amortizaciju i ukupne naknadne gubitke zbog obezvređenja.

Za potrebe revalorizacije, fer vrijednost određuje se pozivanjem na aktivno tržište. Ukoliko za nematerijalno ulaganje ne postoji aktivno tržište, nije moguće primijeniti model revalorizacije.

Procjenu fer vrijednosti nematerijalnih ulaganja vrši ovlašteni procjenitelj kojeg imenuje uprava Banke.

Prilikom revalorizacije nematerijalnih ulaganja, revalorizuju se sva nematerijalna ulaganja koja pripadaju istoj grupi.

Efekti procjene nematerijalnih ulaganja po fer vrijednosti knjiže se srazmjerno i na nabavnoj i na ispravci vrijednosti.

(Alternativa: Efekti procjene nematerijalnih ulaganja po fer vrijednosti knjiže se tako da se ispravka vrijednosti eliminiše, odnosno svede na nulu i time nabavna vrijednost svede na fer vrijednost).

Revalorizaciona rezerva stvorena po osnovu revalorizacije nematerijalnih ulaganja prenosi se na neraspoređenu dobit najkasnije na dan otuđenja sredstva.

U toku vijeka upotrebe sredstva, sa njegove revalorizacione rezerve prenosi se na neraspoređenu dobit ranijih godina, iznos koji odgovara razlici između obračunate godišnje amortizacije i amortizacije koja bi bila obračunata da je za to sredstvo primijenjen troškovni model.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja koja podliježu amortizaciji vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od 5 godina, osim ulaganja čije je vrijeme utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Alternativni postupak za metod amortizacije:

Nematerijalna ulaganja otpisuju se putem linearne metode.

Za nematerijalna ulaganja sa neograničenim vijekom trajanja ne obračunava se amortizacija.

Obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja vrši se od početka narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je nematerijalno ulaganje stavljeno u upotrebu.

(Alternativa: od narednog dana u odnosu na dan stavljanja u upotrebu).

Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrijednost, odnosno cijena koštanja umanjena za preostalu vrijednost. Preostala vrijednost nematerijalnih ulaganja smatra se jednakom nuli, osim kada:

postoji ugovorena obaveza trećeg lica da otkupi nematerijalno sredstvo na kraju njegovog preostalog vijeka trajanja ili

za to nematerijalno sredstvo, odnosno ulaganje postoji aktivno tržište na kojem se može odrediti preostala vrijednost i to tržište će postojati i na kraju vijeka tog nematerijalnog sredstva, odnosno ulaganja.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalno ulaganje nakon njegove nabavke ili završetka uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja, ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja koriguje se i nabavna vrijednost.

Nematerijalna ulaganja koja su, prema MSFI 5 – Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koja prestaju biti kvalifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se i podliježu amortizaciji materijalna sredstva koja ispunjavaju uslove za priznavanje propisane MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke sredstava je veća od 200 KM.

Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme, koji ispunjavaju uslove za priznavanje kao stalno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti ili po cijeni koštanja.

U nabavnu vrijednost, odnosno cijenu koštanja nekretnine, postrojenja i opreme, uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava, ako su ispunjeni uslovi za primjenu dopuštenog alternativnog postupka iz MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja.

Naknadno mjerenje poslije početnog priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po troškovnom modelu iz MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenoj za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvređenja.

Alternativni postupak za naknadno mjerenje poslije početnog priznavanja:

Nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po modelu revalorizacije, odnosno po fer vrijednosti na dan revalorizacije, umanjenoj za ukupnu naknadnu amortizaciju i ukupne naknadne gubitke zbog obezvređenja.

Revalorizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazani iznos ne razlikuje značajno od iznosa koji bi se utvrdio da je primijenjen postupak iskazivanja po fer vrijednosti na dan bilansa stanja.

Procjenu fer vrijednosti nekretnina vrši Ovlašteni procjenitelj, na osnovu podataka sa aktivnog tržišta nekretnina.

Procjenu fer vrijednosti postrojenja i opreme vrši Ovlašteni procjenitelj kojeg imenuje Uprava Banke.

Prilikom revalorizacije nekretnine, postrojenja i opreme, revalorizuju se sve nekretnine, postrojenja i oprema kojoj to sredstvo pripada.

Efekti procjene nekretnina, postrojenja i opreme po fer vrijednosti knjiže se srazmjerno i na nabavnoj i na ispravci vrijednosti.

(Alternativa: efekti procjene nekretnina, postrojenja i opreme po fer vrijednosti knjiže se tako da se ispravka vrijednosti eliminiše, odnosno svede na nulu i time nabavna vrijednost svede na fer vrijednost).

Revalorizaciona rezerva stvorena po osnovu revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme prenosi se na neraspoređenu dobit najkasnije na dan otuđenja sredstva. U toku vijeka upotrebe sredstva, sa njegove revalorizacione rezerve prenosi se na neraspoređenu dobit ranijih godina, iznos koji odgovara razlici između obračunate godišnje amortizacije i amortizacije koja bi bila obračunata da je za to sredstvo primijenjen troškovni model.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalnog metoda.

Obračun amortizacije otpočinje po isteku mjeseca u kome je počelo korištenje ulaganja, odnosno osnovnih sredstava. Obračun amortizacije vrši se mjesečno, a konačan obračun za poslovnu godinu pri izradi godišnjeg finansijskog izvještaja.

Alternativni postupak za proporcionalni metod amortizacije:

Nekretnine, postrojenja i oprema otpisuju se primjenom linearne metode amortizacije.

Korisni vijek trajanja i stope amortizacije se preispituju svake godine.

Osnovicu za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrijednost, odnosno cijena koštanja umanjena za preostalu vrijednost. Preostala vrijednost se procjenjuje prema vrijednostima na dan nabavke. Procjenu preostale vrijednosti nekretnine, postrojenja i opreme vrši Ovlašteni procjenitelj kojeg imenuje Uprava Banke. Preostala vrijednost se utvrđuje i umanjuje osnovicu za obračun amortizacije u slučaju kada postoji jasna politika Banke da se sredstvo otuđi prije isteka roka trajanja ili kada je vrijednost na kraju perioda korišćenja sredstva značajna.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretninu, postrojenje i opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost sredstva, ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana i ako je vrijednost naknadnog izdatka viša od 200 KM.

Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao. Takođe, ako je naknadni izdatak nastao pretežno po osnovu rada, potrošnog materijala, taj izdatak se iskazuje kao tekući trošak održavanja.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja koriguje se i nabavna vrijednost. Ako je vijek trajanja ugrađenog dijela, priznatog kao naknadni izdatak, različit od vijeka trajanja sredstva u koje je ugrađen, onda se taj dio vodi kao posebno sredstvo i amortizuje u toku korisnog vijeka trajanja.

Odstranjen dio se rashoduje po procijenjenoj vrijednosti, ako nije moguće utvrditi njegovu knjigovodstvenu vrijednost.

Nekretnine, postrojenja i oprema koja su prema MSFI 5 – Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koja prestaju, kvalifikovana kao sredstva namijenjena prodaji, na dan bilansa iskazuju se kao obrtna sredstva i procjenjuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje.

Osnovna sredstva se isključuju iz bilansa kada se otuđe ili odlukom organa upravljanja rashoduju i kada se ne očekuje buduća ekonomska koristi. Dobici i gubici koji nastanu od rashodovanja ili otuđenja osnovnih sredstava se priznaju kao prihod ili rashod u bilansu uspjeha.

Alat i sitan inventar

Kao stalno sredstvo priznaju se i podliježu amortizaciji sredstva alata i sitnog inventara, čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke sredstva je veća od 200 KM.

Sredstva inventara koja ne zadovoljavaju navedene uslove raspoređuju se kao zalihe koje se iskazuju u poslovnim knjigama po nabavnim cijenama, a otpisuju se u cjelini prilikom davanja na korištenje.

Rezervni dijelovi

Kao stalno sredstvo priznaju se ugrađeni dijelovi, čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana i pojedinačna nabavna cijena u vrijeme nabavke veća od prosječne bruto zarade po zaposlenom u Republici, prema posljednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za poslove statistike.

Takvi rezervni dijelovi po ugradnji uvećavaju knjigovodstvenu vrijednost sredstva u koje su ugrađeni. Rezervni dijelovi koji ne zadovoljavaju uslove navedene prilikom ugradnje, iskazuju se kao trošak poslovanja.

Stalna sredstva namijenjena prodaji

Banka priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao sredstvo namijenjeno prodaji u skladu sa MSFI 5 – Stalno sredstvo namijenjeno prodaji i poslovanja koja prestaju ako se njegova knjigovodstvena vrijednost može prvenstveno povratiti kroz prodajnu transakciju, a ne kroz nastavak korišćenja.

Da bi sredstvo bilo kvalifikovano (priznato) kao stalno sredstvo namijenjeno prodaji, pored uslova iz navedenog stava, koji proističe iz definicije tog sredstva, potrebno je da budu ispunjeni još i slijedeći uslovi:

- sredstvo mora biti dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju;
- prodaja mora biti vjerovatna u roku od jedne godine od dana priznavanja kao sredstva namijenjena prodaji. Ovaj uslov podrazumijeva da se sačini plan prodaje ili donese odluka o prodaji sredstva i da se započne sa traženjem kupca (javna prodaja, neposredni pregovori sa potencijalnim kupcima i sl.). Da bi prodaja sredstva bila vjerovatna mora postojati tržište za to sredstvo, a ponuđena cijena mora biti razumno utvrđena, tako da omogućava prodaju sredstva u roku od godinu dana. Sredstvo koje je otpisano (amortizovano), odnosno sredstvo čija je neotpisana (sadašnja, odnosno knjigovodstvena) vrijednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namijenjeno prodaji. Knjigovodstvena vrijednost je sadašnja vrijednost iskazana u poslovnim knjigama. Fer vrijednost je iznos za koji sredstvo može biti razmijenjeno, ili obaveza izmirena, između obaviještenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, tj. tržišna vrijednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva i koji ne obuhvataju finansijske troškove i troškove poreza na prihod. Troškovi prodaje se odmjeravaju prema sadašnjoj visini, a ne prema visini koja se očekuje u momentu buduće prodaje.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju hartije od vrijednosti, depozite po viđenju, gotovinu u blagajni i na računima kod banaka.

Gotovina

Gotovinu čine kovanice i novčanice koje se čuvaju u trezoru, blagajni i bankomatima, a takođe i novac na putu.

Gotov novac se vrednuje po nominalnoj vrijednosti.

Prihodi i rashodi u vezi sa transakcijama sa gotovinom priznaju se u onom periodu u toku kojeg su nastali.

Sredstva u bankama

Sredstva u bankama čine bankovni računi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, u ino-bankama i u bankama na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Prihodi ili rashodi koji su povezani sa sredstvima u bankama priznaju se za ono finansijsko razdoblje, kada su nastali.

Ako u uslovima ugovora o bankovnom računu nije utvrđena metodika obračuna kamate na sredstva u bankama, kamata se obračunava na način utvrđen u Banci.

Potencijalni gubici po osnovu sredstava u bankama procjenjuju se i knjiže se na konta posebnih rezervisanja na način utvrđen u Banci.

Depoziti

Ako u uslovima ugovora o depozitu Banke nije utvrđena metodika obračuna kamata, kamate se obračunavaju na način utvrđen u Banci.

Potencijalni gubici po osnovu depozita procjenjuju se i knjiže se na konta posebnih rezervisanja na način utvrđen u Banci.

Banka po oročenim depozitima vrši obračun kamate primjenom konformne metode na bazi stvarnog broja dana. Dani se računaju prema kalendaru (godina 365, odnosno 366 dana).

Banka po depozitima po viđenju vrši obračun kamate primjenom konformne metode na bazi 365/366 dana.

Kamatne stope su fiksne.

Obračun kamate na namjenske depozite – depoziti namijenjeni za kreditne operacije, vrši se po proporcionalnoj metodi.

Kod utvrđivanja broja dana za koje se vrši obračun kamate uzima se u obzir samo prvi dan dok poslednji dan knjiženja ne ulazi u obračun.

Banka će po uzetim depozitima po poslovanju sa domaćim i stranim bankama i drugim finansijskim organizacijama vršiti obračun kamate primjenom proporcionalne metode, osim ako se ne ugovori drugačiji način.

Banka može ugovoriti i drugačiji metod i način obračuna, a u skladu sa ugovorom i vrstom usluge.

Obračun kamate po oročenim depozitima vrši se mjesečno, poslednji dan u mjesecu, a pripis po isteku roka oročenja. Kamata se pripisuje glavnici izuzev u slučaju ako je ugovorom drugačije određeno.

Obračun kamate po depozitima po viđenju se vrši mjesečno, poslednji dan u mjesecu, a pripis mjesečno, kvartalno, polugodišnje ili godišnje.

Kod oročene štednje sa isplatom kamate unaprijed, cijeli iznos kamate se knjiži na konto vremenskih razgraničenja, a na kraju svakog mjeseca se radi preknjižavanje sa konta vremenskih razgraničenja na konto rashoda od kamata.

Kod rentne štednje kamata se obračunava mjesečno, a pripis se vrši periodično na transakcioni račun (mjesečno, tromjesečno, polugodišnje, godišnje) u zavisnosti od odluke klijenta.

Na depozite u domaćoj valuti, kamate se obračunavaju i isplaćuju u domaćoj valuti, a na devizne depozite kamate se obračunavaju i isplaćuju, po pravilu u devizama.

Ukoliko deponent želi raspolagati oročenim depozitom prije isteka ugovorenog roka oročenja, Banka mu to mora omogućiti na osnovu obrazloženog zahtjeva, te se na takav depozit ne obračunava kamata, osim u slučajevima ako je ugovorom drugačije određeno.

Broj dana za automatsko reoročenje je 3 dana. U slučaju automatskog reoročenja primjenjuju se redovne kamatne stope na nivou Banke koje su važeće na dan reoročenja, osim u slučajevima ako je ugovorom drugačije određeno.

Plemeniti metali

Plemenite metale Banka vrednuje po fer vrijednosti, koja je utvrđena prema kotiranoj tržišnoj cijeni. Ako tržišna cijena nije kotirana, plemeniti metali se vrednuju po istorijskoj vrijednosti.

Kretanja tržišne cijene plemenitih metala priznaju se приходима или rashodima za ono finansijsko razdoblje kada su nastala.

Smanjenje vrijednosti plemenitih metala, koji se vrednuju po istorijskoj vrijednosti, vrednuju se na način utvrđen u Banci.

Banka utvrđuje tržišnu cijenu plemenitih metala u konvertibilnoj marki prema kursu konvertibilne marke prema stranoj valuti koji se objavljuje od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Hartije od vrijednosti imaju karakter gotovinskog ekvivalenta ukoliko su neposredno unovčive, uz beznačajan rizik smanjenja vrijednosti. Gotovinski ekvivalenti se procjenjuju po nominalnoj vrijednosti.

Plemeniti metali i predmeti od plemenitih metala se procjenjuju najmanje u visini vrijednosti izvedene iz cijene plemenitih metala na svjetskom tržištu.

Evidencija založenih finansijskih sredstava

Ako se dugoročni finansijski plasmani Banke otuđuju u korist drugog preduzeća, ali uslovi otuđenja ne odgovaraju zahtjevima prekidanja evidencije dugoročnih finansijskih plasmana, ove dugoročne finansijske plasmane Banka vodi kao založenu aktivu.

Evidencija založenih dugoročnih finansijskih plasmana u bilansu stanja Banke vodi se od datuma otuđenja aktive do dana vraćanja ili do dana prekidanja evidencije.

Metode vrednovanja založenih finansijskih plasmana se ne mijenjaju.

Dugoročni finansijski plasmani i potraživanja

Dugoročnim finansijskim plasmanima i potraživanjima se smatraju učešća u kapitalu drugih preduzeća, krediti sa rokom dospjeća dužim od godine dana od dana nastanka potraživanja, odnosno od dana godišnjeg bilansa, dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, otkupljene sopstvene akcije i udjeli i ostali dugoročni plasmani.

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se i dugoročni krediti zavisnim, povezanim i drugim pravnim licima, dugoročni krediti u zemlji i inostranstvu, hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća i ostali dugoročni plasmani.

Navedeni plasmani predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost nadoknade koja je data za njih. Troškovi transakcije se uključuju u početno mjerenje svih finansijskih sredstava.

Za potrebe mjerenja finansijskih sredstava nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva se klasifikuju u četiri kategorije:

- zajmovi i potraživanja koji su potekli od strane pravnih lica i koji se ne drže radi trgovanja;
- ulaganja koja se drže do dospjeća;
- finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju i
- finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja.

Poslije početnog priznavanja, finansijska sredstva se mjere po njihovoj fer vrijednosti, bez bilo kakvog umanjenja za transakcione troškove koji nastaju prilikom prodaje ili otuđenja.

Priznati dobitak ili gubitak koji proizilazi iz promjene u fer vrijednosti finansijskog sredstva koja nije dio iznosa zaštite iskazuje se kao dobitak ili gubitak iz finansijskog sredstva koje je raspoloživo za prodaju koji je:

- uključen u neto dobitak ili gubitak u periodu u kojem nastaje ili
- prikazan direktno u sopstvenom kapitalu, kroz izvještaj o promjenama na sopstvenom kapitalu (MRS 1- Prikazivanje finansijskih izvještaja), sve dok se finansijsko sredstvo ne proda, naplati ili na drugi način ne otuđi ili dok se ne utvrdi da je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, u kojem trenutku se ukupni dobitak ili gubitak koji je prethodno bio prikazan u sopstvenom kapitalu uključuje u neto dobitak ili gubitak perioda.

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju iskazuju se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti, ili po tržišnoj vrijednosti, zavisno od toga koja je niža. Procjena vrijednosti hartija od vrijednosti radi se svake dvije poslovne godine.

Hartije od vrijednosti za koje ne postoji aktivno tržište iskazuju se po nadoknadivoj vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je zasnovana na procjeni budućih novčanih tokova, diskontovanih po prosječnoj stopi aktivne kamate na kredite.

U posebnim finansijskim izvještajima matičnog pravnog lica, ulaganja u zavisna pravna lica koja se obuhvataju u konsolidovanim finansijskim izvještajima, kao i ona koja su isključena iz konsolidovanih finansijskih izvještaja, iskazuju se po metodu nabavne vrijednosti.

Kratkoročni finansijski plasmani i potraživanja

Kratkoročnim finansijskim plasmanima i potraživanjima smatraju se krediti, hartije od vrijednosti i ostali kratkoročni plasmani sa rokom dospijeaća, odnosno prodaje do godinu dana od dana nastanka potraživanja, odnosno od dana godišnjeg bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture.

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mjere se po amortizovanoj vrijednosti, ne uzimajući u obzir namjeru pravnog lica da ih drži do dospijeaća.

Finansijske obaveze

Finansijskim obavezama smatraju se dugoročne obaveze, tj. koje dospijevaju preko godine dana (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, dugoročni krediti, obaveze po dugoročnim hartijama od vrijednosti i ostale dugoročne obaveze) i kratkoročne finansijske obaveze, tj. obaveze koje dospijevaju u roku od godine dana od dana nastanka, odnosno od dana godišnjeg bilansa (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, kratkoročni krediti i ostale kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze).

Finansijska obaveza je svaka obaveza koja predstavlja ugovornu obavezu:

- predaje gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom pravnom licu ili
- razmjene finansijskih instrumenata sa drugim pravnim licem pod potencijalno nepovoljnim uslovima.

Pravno lice može da ima ugovornu obavezu koja može da se izmiri bilo plaćanjem finansijskim sredstvima ili sopstvenim akcijama. U tom slučaju, ukoliko broj akcija koji je potreban za izmirenje obaveza varira sa promjenama njihove fer vrijednosti, tako da se plaćanje vrši u iznosu fer vrijednosti akcija koji je jednak iznosu ugovorene obaveze, imalac obaveze nije izložen dobitku ili gubitku obaveza nastale usljed promjene cijena njegovih akcija. Takva obaveza se računovodstveno obuhvata kao finansijska obaveza pravnog lica.

Prilikom početnog priznavanja, finansijska obaveza se mjeri po njenoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost nadoknade koja je primljena za nju, tj. koja je proistekla iz poslovne i finansijske transakcije, odnosno u visini očekivane isplate po tom osnovu, ako je ona viša.

Obaveze u stranoj valuti procjenjuju se po kursu strane valute na dan bilansiranja. Transakcioni troškovi se uključuju u početno mjerenje svih finansijskih obaveza.

Nakon početnog priznavanja, pravno lice mjeri sve finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti, osim obaveze koje drži radi trgovanja.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnjanja i slično vrši se direktnim otpisivanjem.

Ispravka vrijednosti/rezervisanja

Banka obračunava i u svojim poslovnim knjigama knjiži ispravku vrijednosti kredita i potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi u skladu sa MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje”, ali i rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive.

Kada je riječ o ispravci vrijednosti kredita i potraživanja i rezervisanjima za gubitke po vanbilansnoj aktivi u skladu sa MRS 39, trošak, odnosno prihod po osnovu formiranja/ukidanja ispravke vrijednosti/rezervisanja, Banka knjiži ista preko bilansa uspjeha, na kontima prihoda i rashoda indirektnih otpisa plasmana/rezervisanja, i to kao rashod po osnovu formiranja i prihod po osnovu ukidanja ispravke, odnosno rezervisanja. U skladu sa MRS 39, odnosno internim aktom Banke pod nazivom „Metodologija za obračun ispravke vrijednosti bilansnih i vanbilansnih potraživanja Banke” Banka obračunava i knjiži portfolio, grupnu i individualnu ispravku vrijednosti, odnosno rezervisanja.

Portfolio ispravka vrijednosti (rezervisanja) se obračunava na sve izloženosti Banke za koje ne postoji dokaz o obezvređenju potraživanja.

Individualna ispravka vrijednosti (rezervisanja) se obračunava na sve izloženosti za koje postoji dokaz o obezvređenju potraživanja i koje su individualno značajne.

Grupna ispravka vrijednosti se obračunava na sve izloženosti za koje postoji dokaz o obezvređenju potraživanja, ali koje istovremeno nisu individualno značajne (njihova izloženost ne prelazi, pomenutim aktom Banke definisan, individualno značajan limit).

Kada je riječ o rezervisanjima za kreditne gubitke u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive, Banka knjiži rezervisanja preko konta 812 - Posebne rezerve za procijenjene gubitke i konta 813 - Nedostajući iznos rezervi iz dobiti za procijenjene gubitke, i to u vidu razlike iznosa obračunatih rezervisanja (u skladu sa pomenutom Odlukom) i knjiženog iznosa ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja u skladu sa MRS 39. Prilikom pomenutog knjiženja, za svako povećanje iznosa rezervisanja (do iznosa obračunatih) se zadužuje odgovarajući konto 813 i odobrava odgovarajući konto 812, odnosno, za svako smanjenje iznosa rezervisanja (do iznosa obračunatih) odobrava se odgovarajući konto 813 i zadužuje odgovarajući konto 812.

Ukupna vrijednost rezervisanja u skladu sa pomenutom Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske (Uputstvo o izmijenjenom načinu formiranja, evidentiranja i izvještajnog iskazivanja rezervi za kreditne gubitke Agencije za bankarstvo Republike Srpske) se dobije kao suma stanja na svim kontima ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja po MRS 39 i stanja na kontu 812. Ukupan trošak rezervisanja u skladu sa pomenutom Odlukom ABRS se dobije kao suma stanja na kontima prihoda i rashoda indirektnih otpisa plasmana/rezervisanja u bilansu uspjeha i stanja konta 813. U skladu sa pomenutom Odlukom ABRS, odnosno odgovarajućim internim aktom Banke pod nazivom „Metodologija za obračun rezervisanja za kreditne gubitke” Banka obračunava i knjiži opšte i posebne rezerve za potencijalne kreditne gubitke.

Takođe, u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih” Banka, na bazi ovjerenog obračuna ovlaštenog pravnog ili fizickog lica (aktuara), u svojim poslovnim knjigama knjiži rezervisanja za otpremnine zaposlenih i rezervisanja za godišnje odmore.

Učešće u kapitalu

Učešća u kapitalu se procjenju po tržišnoj vrijednosti.

Procjena kredita

Kreditni se procjenju po nominalnoj vrijednosti umanjenoj indirektno za ispravku vrijednosti, a direktno za nastala i dokumentovana smanjenja vrijednosti.

Ako se potraživanje za koje je prethodno izvršena ispravka vrijednosti naplati ili stepen rizičnosti smanji, za pripadajući iznos umanjuje se i ispravka vrijednosti, a takvo umanjeno predstavlja prihod od ukidanja ispravke vrijednosti/rezervisanja i knjiži se na konta prihoda indirektnih otpisa plasmana/rezervisanja.

Direktan otpis potraživanja provodi se samo na osnovu odgovarajuće odluke Uprave Banke zatvaranjem računa potraživanja i ispravke vrijednosti i terećenjem odgovarajućeg konta rashoda po osnovu direktnog otpisa potraživanja.

Potraživanja po kratkoročnim i dugoročnim kreditima koja nisu u roku naplaćena, iskazuju se u knjigovodstvu na računu dospjelih nenaplaćenih potraživanja. Na iznos nenaplaćenih potraživanja obračunava se zatezna kamata. Potraživanja se razvrstavaju po ročnoj strukturi kašnjenja, a u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive Banke za ova potraživanja se utvrđuju dodatne rezerve.

Kamate na uzete kredite i pozajmljena sredstva

Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja obuhvataju se po osnovnom postupku u skladu sa MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja, odnosno na teret rashoda perioda u kome su nastali, osim u mjeri u kojoj se kapitalizuju kada se obuhvataju po dopuštenom alternativnom postupku.

Kapitalizacija kamate i drugih troškova pozajmljivanja u skladu sa dopuštenim alternativnim postupkom iz MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja vrši se kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja neposredno mogu pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se osposobljava za upotrebu, kada je vjerovatno da će ti troškovi donijeti pravnom licu buduće ekonomske koristi i kada mogu da se pouzdano izmire.

Ukoliko svi navedeni uslovi za kapitalizaciju kamate nisu ispunjeni, kamata i troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod perioda u kojem su nastali.

Potraživanja od kamata

Potraživanja od kamata se vode na bilansnim računima ako su raspoređeni u grupe rizika A i B.

Potraživanja od kamata raspoređena u grupe rizika C, D i E se vode na vanbilansnim računima (konta evidentne kamate) i za njih se ne formira ispravka vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke.

Finansijska sredstva namijenjena trgovanju

Finansijska sredstva namijenjena trgovanju su stečena sa ciljem prodaje i/ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti; predstavljaju deo portfolia finansijskih sredstava, kojima Banka upravlja zajedno i za koje postoji dokaz da su finansijska sredstva za kratkoročno ostvarenje dobiti; ili derivati finansijskih sredstava i derivati finansijskih obaveza, osim ako su označeni kao i predstavljaju dio efektivnog hedžing instrumenta.

Finansijska sredstva namijenjena trgovanju se inicijalno vrijednuju po fer vrijednosti. Fer vrijednost kod ovog tipa finansijskih sredstava ne uključuje transakcione troškove koji se mogu direktno pripisati kupovini/sticanju/izdavanju finansijskog sredstva. Ovi troškovi se u cijelosti evidentiraju na teret bilansa uspjeha u trenutku kupovine/sticanja/izdavanja.

Fer vrijednost finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je uobičajeno transakciona cijena.

Ukoliko se dio date ili primljene naknade ne odnosi na finansijski instrument ili se transakcija ne može definisati kao nezavisna i nastala između dobro obaviještenih i voljnih strana, fer vrijednost se procjenjuje primjenom tehnika vrednovanja.

Naknadno mjerenje finansijskih sredstava namijenjenih trgovanju se vrši po fer vrijednosti. Fer vrijednost se određuju na aktivnom tržištu (berzi) i predstavlja ponuđenu cijenu berze na dan vrednovanja finansijskog sredstva (bid price). Promjene fer vrijednosti finansijskih sredstava namijenjenih trgovanju obuhvataju se u korist/na teret bilansa uspjeha perioda u kome su nastale.

Finansijska sredstava koja se drže do dospijeca

Finansijskih sredstava koja se drže do ij karakterišu:

- fiksna plaćanja
- fiksni rok dospijeca
- namjera i sposobnost Banke da ova sredstva drži do dospijeca.

Početno mjerenje finansijskih sredstava koja se drže do dospijeca se vrši po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se direktno mogu pripisati njihovoj kupovini/sticanju/izdavanju.

Naknadno vrednovanje kredita i plasmana vrši se po amortizovanoj nabavnoj vrednosti primjenom efektivne kamatne stope.

Reklasifikacija ove pozicije se mora izvršiti u slučajevima da:

- postoje indicije da će se ova sredstva prodati prije roka dospijeca ili
- je Banka, iz razloga likvidnosti, morala da proda ove hartije prije roka dospijeca, u kojim slučajevima svi instrumenti iz ove pozicije se reklasifikuju na poziciju - Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i zabranjuje se novo otvaranje kategorije Finansijska sredstva koja se drže do dospijeca u tekućoj i dvije naredne godine.

Reklasifikacija cjelokupnih finansijskih sredstava koja se drže do dospijeca na poziciju finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju ne vrši se samo u slučajevima kada je izvršena:

- prodaja beznačajnog dijela portfolia (manje od 5%),
- prodaja neposredno prije dospijeca (manje od 3 mjeseca prije dospijeca),
- da je prodaja izvršena nakon što je Banka u najvećoj mjeri naplatila originalnu glavnica finansijskog sredstva putem planirane dinamike otplate (npr. 90%) ili
- prodaja koja se može pripisati izolovanom događaju koji je van kontrole Banke i koji se nije mogao predvidjeti.

Banka priznaje imparitetni gubitak do iznosa nadoknadive vrijednosti finansijskih sredstava koja se drže do dospijeca vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti.

Imparitetni gubitak je jednak razlici između njihove sadašnje vrijednosti (amortizovane vrijednosti) i nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova od sredstva.

Priznavanje imparitetnih gubitaka se vrši na teret bilansa uspjeha. Iznosi za koje je vrijednost ovih sredstava umanjena po osnovu imparitetnih gubitaka vode se preko računa ispravki vrijednosti.

Ukoliko se iznos imparitetnog gubitka smanjuje usljed događaja nastalih nakon njegovog inicijalnog priznavanja, ukidanje impariteta se vrši u korist bilansa uspjeha, ali ukidanje impariteta ne može da bude u iznosu većem od amortizovane vrijednosti koja bi bila na dan ukidanja da imparitet nije bio priznat.

Ček lista objelodanjivanja koja zahtijeva MSFI 7 sastavni je dio ovih računovodstvenih politika.

Finansijska sredstava koja su raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju obuhvata sve instrumente koji nisu klasifikovani u prijethodne dvije grupe.

Početno mjerenje finansijskih sredstava koja su raspoloživa za prodaju se vrši po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se direktno mogu pripisati njihovoj kupovini/sticanju/izdavanju.

Naknadno mjerenje finansijskih sredstava koja su raspoloživa za prodaju se vrši po fer vrijednosti. Fer vrijednost se određuju na aktivnom tržištu (berzi) i predstavlja ponudenu cijenu berze na dan vrednovanja finansijskog sredstva (bid price) ili u slučaju odsustva aktivnog tržišta, na osnovu najbolje procjene Banke o iznosu fer vrijednosti navedenih ulaganja korišćenjem metoda diskontovanja novčanih tokova ili oslanjanjem na mišljenje nezavisnog eksperta.

Kratkoročne promjene fer vrijednosti finansijskih sredstava koja su raspoloživa za prodaju obuhvataju se u okviru kapitala (povećanja i smanjenja).

Ukoliko Banka utvrdi dugoročni pad fer vrijednosti na sredstvu raspoloživom za prodaju, tj. imparitet, svi kumulativni gubici priznati direktno u kapitalu se prenose sa pozicije kapitala u bilans uspjeha, iako sredstvo nije isknjiženo.

Ukidanje imparitetnih gubitaka, usljed događaja nastalih nakon njihovog inicijalnog priznavanja, kod finansijskih sredstava koja su raspoloživa za prodaju vrši se:

- u korist bilansa uspjeha, ukoliko su u pitanju instrumenti duga;
- kroz ukidanje u okviru kapitala, ukoliko su u pitanju instrumenti kapitala.

Ček lista objelodanjivanja koja zahtijeva MSFI 7 sastavni je deo ovih računovodstvenih politika.

Finansijski derivati

Finansijski derivati inicijalno imaju vrijednost koja je jednaka nuli s obzirom da nema inicijalnih plasmana ili su oni mali. Izmjerenje finansijskih derivativa je na neki budući datum. Naknadno se vrednuju po tržišnim vrijednostima.

Finansijski derivati se računovodstveno prikazuju u okviru aktive ukoliko je njihova tržišna vrijednost pozitivna, odnosno u okviru pasive ukoliko je njihova tržišna vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti finansijskih derivativa koji ne zadovoljavaju uslove računovodstva zaštite se iskazuju u bilansu uspjeha.

Knjiženja se vrše zaduživanjem/odobravanjem potraživanja i obaveza u korist ili na teret bilansa uspjeha.

Derivati koji se trenutno koriste su valutni ugovori u cilju zaštite od promjene kurseva stranih valuta (FX forwards i FX swaps) i takvi derivati nisu kvalifikovani kao instrumenti zaštite rizika.

Ček lista objelodanjivanja koja zahtijeva MSFI 7 u pogledu hartija od vrijednosti namijenjenih trgovanju sastavni je dio ovih računovodstvenih politika.

Hedž poslovi ili računovodstvo zaštite od rizika

Stavka koja se štiti (na koju se primenjuje hedž) može biti priznato sredstvo ili obaveza, nepriznata čvrsta obaveza ili neobavezujuća ali vjerovatna predviđena buduća transakcija ("predviđena transakcija"). Stavka koja se štiti može biti: pojedinačno sredstvo, obaveza, čvrsta obaveza ili predviđena transakcija; grupa sredstava, obaveza, čvrstih obaveza ili predviđenih transakcija sa sličnim karakteristikama rizika; ili dio portfolia finansijskih sredstava ili obaveza koja su izložena istom riziku koji je predmet hedž poslova, samo u slučaju zaštite od kamatnog rizika.

Za razliku od kredita i potraživanja, ulaganje koje se drži do dospelja ne može biti stavka koja se štiti od rizika kamatne stope zbog toga što određivanje ulaganja koje se drži do dospelja podrazumijeva da se povezane promjene kamatnih stopa računovodstveno ne obuhvataju.

Međutim, ulaganje koje se drži do dospijeca može biti stavka koja se štiti u pogledu rizika od promjena kurseva razmjene stranih valuta i kreditnog rizika.

Postoje tri vrste odnosa zaštite:

Zaštita fer vrijednosti: zaštita od izloženosti promjenama u fer vrijednosti priznatog sredstva ili obaveze ili određenog dijela tog sredstva ili obaveze, koja se može pripisati određenom riziku i koja će uticati na iskazani neto prihod.

Zaštita toka gotovine: zaštita od izloženosti promjenljivosti tokova gotovine koja se može pripisati određenom riziku koji se vezuje sa priznatim sredstvom ili obavezom (kao što su sva ili neka buduća plaćanja kamate na dug sa promjenljivom stopom) ili predviđenom transakcijom (kao što je predviđena kupovina ili prodaja) i koja će uticati na iskazani neto dobitak ili gubitak.

Zaštita neto ulaganja u inostrani entitet kao što je definisana u MRS 21: Učinci promjena kurseva razmjene stranih valuta.

Odnos zaštite (Hedž) se kvalifikuje za posebno računovodstvo zaštite, ako su ispunjeni svi slijedeći uslovi:

Prilikom stvaranja zaštite od rizika postoji formalna dokumentacija odnosa zaštite i cilja i strategije upravljanja rizikom Banke u pogledu preduzimanja zaštite. Ta dokumentacija uključuje identifikaciju instrumenta zaštite, odnosnu stavku ili transakciju koja se štiti, prirodu rizika od koga se štiti i način na koji će Banka procijeniti efektivnost instrumenta zaštite prilikom prebijanja izloženosti promjenama u fer vrijednosti stavke koja se štiti ili u tokovima gotovine transakcije koja se štiti koji se mogu pripisati riziku od koga se štiti.

Očekuje se da će zaštita biti izuzetno efektivna u realizaciji prebijanja promjena u fer vrijednosti ili tokovima gotovine koje se mogu pripisati riziku od koga se štiti, u skladu sa prvobitno dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom za taj određeni odnos zaštite.

Za zaštite toka gotovine, predviđena transakcija koja je predmet zaštite mora da bude veoma vjerovatna i mora da prikaže izloženost promjenama u tokovima gotovine koje bi u krajnjoj instanci mogle uticati na iskazani neto dobitak ili gubitak.

Efektivnost zaštite od rizika može pouzdano da se izmjeri, odnosno fer vrijednost ili tokovi gotovine stavke koja se štiti i fer vrijednost instrumenta zaštite mogu pouzdano da se izmjere;

- zaštita od rizika je bila procijenjena na tekućoj osnovi i utvrđeno je da je bila stvarno izuzetno efektivna tokom cjelokupnog perioda finansijskog izvještavanja.

Garancije i preuzete obaveze za kredite

Garancije se inicijalno vrednuju po fer vrijednosti. Inicijalna fer vrijednost kod garancija koje su izdate trećim licima po tržišnim uslovima predstavlja iznos primljene naknade.

Naknadno vrednovanje garancija vrši se po vrijednosti većoj od:

- vrijednosti utvrđene u skladu sa MRS 37,
- inicijalno priznate vrijednosti umanjene za kumulativnu amortizaciju priznatu u skladu sa MRS 18 (linerna amortizacija naknada po osnovu odobrenih garancija).

U skladu sa MRS 37 rezervisanje nastaje kada je:

- obaveza nastala kao rezultat prošlog događaja (ako je zakonska, pravna ili izvedena),
- kada je vjerovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveza,
- kada iznos obaveza može pouzdano da se procijeni.

Ukoliko ovi uslovi nisu ispunjeni rezervisanje se ne priznaje.

Takođe, Banka vrši ostala rezervisanja za pokriće obaveza (pravnih, stvarnih i izvedenih). Rezervisanja za troškove i rizike prate se po vrstama, a njihovo smanjenje, odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Od ostalih obaveza, rezervisanja se razlikuju po tome što je kod njih prisutna neizvjesnost u pogledu roka nastanka ili iznosa budućih izdataka koji su potrebni za izmirenje.

Mjerenje rezervisanja vrši se u iznosu koji je priznat kao rezervisanje i on predstavlja najbolju procjenu izdatka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanje se preispituje na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

Banka procjenjuje iznose rezervisanja koje je potrebno priznati u slučaju izdatih garancija, sudskih sporova i svim drugim slučajevima kada postoji sadašnja obaveza na datum bilansa stanja kao rezultat prošlog događaja.

Preuzete obaveze za date kredite ne priznaju se u finansijskim izvještajima Banke, već se u skladu sa MRS 37 objelodanjuje iznos i priroda preuzete obaveze.

Učešća u kapitalu zavisnih i pridruženih pravnih lica

Učešća u kapitalu se odnose na ulaganja u pridružena i zavisna preduzeća i obuhvaćena su kroz MRS 27 i MRS 28.

Učešćem u povezano lice smatra se ulaganje kojim je Banka stekla kontrolu nad tim licem. U skladu sa MRS 27 smatra se da je Banka stekla kontrolu ukoliko njeno učešće u drugom licu iznosi preko 50% glasačkih prava.

Učešćem u pridruženo lice smatra se ulaganje kojim je Banka stekla značajan uticaj nad licem u koje je izvršeno ulaganje. U skladu sa MRS 28, smatra se da je Banka stekla značajan uticaj ukoliko njeno učešće u drugom licu iznosi 20% - 50% glasačkih prava.

Učešća u kapitalu povezanih lica se inicijalno u pojedinačnim finansijskim izvještajima Banke vrednuju po nabavnoj vrijednosti, tj. u visini izvršenog ulaganja.

Učešća u kapitalu povezanih lica u pojedinačnim finansijskim izvještajima Banke su naknadno prikazana po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti po osnovu imparitetnih gubitaka. Banka procjenjuje eventualno postojanje indikatora imparitetnog gubitka minimalno jednom godišnje.

Banka evidentira prihode po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica (nakon datuma sticanja kontrole) u momentu kada je pravo na primanje dividendi ostvareno.

U konsolidovanim finansijskim izvještajima, finansijski izvještaji zavisnih pravnih lica su obuhvaćeni metodom konsolidacije (line by line basis) i sredstva. Obaveze, prihodi i rashodi su prikazani za grupu kao jedinstven ekonomski entitet (uz eliminisanje svih interkompanijskih odnosa).

Učešća u kapitalu pridruženih lica se inicijalno vrednuju po nabavnoj vrijednosti, tj. u visini izvršenog ulaganja. Naknadno vrednovanje vrši se po Equity metodu, koji podrazumijeva povećanje ili smanjenje učešća u skladu sa učešćem Banke u ostvarenom dobitku ili gubitku pridruženog lica. Banka pripadajući dio dobitka ili gubitka pridruženog lica obuhvata u bilansu uspjeha. Promjene visine učešća nastale zbog promjena u visini kapitala pridruženog lica, koje nisu priznate u bilansu uspjeha pridruženog lica (promjene visine kapitala po osnovu procjene ili po osnovu razlika usljed translacije ulaganja u stranoj valuti) se priznaju direktno u kapitalu Banke.

Prihodi od dividendi na učešća u pridruženim pravnim licima se priznaju u korist učešća u kapitalu.

Prava i obaveze po osnovu lizinga

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing u svim slučajevima kada se lizingom, na Banku, prenose u najvećoj mjeri svi rizici i koristi koji proizilaze iz vlasništva nad sredstvima. Svaki drugi lizing se klasifikuje kao operativni lizing.

Sredstva koja se drže po ugovorima o finansijskom lizingu se priznaju u bilansu stanja Banke po sadašnjoj vrijednosti minimalnih rata lizinga utvrđenih na početku perioda lizinga. Odgovarajuća obaveza prema davaocu lizinga se uključuje u bilans stanja kao obaveza po finansijskom lizingu.

Banka pored zahtjeva iz MSFI 7 Finansijski instrumenti: objelodanjivanje, vrši slijedeća objelodanjivanja za finansijske lizinge:

- za svaku klasu sredstava, iskazane neto iznose na dan bilansa stanja;
- usaglašavanje između zbira minimalnih lizing rata na dan bilansa stanja i njihove sadašnje vrijednosti.

Osim toga, Banka objelodanjuje zbir minimalnih lizing rata na dan bilansa stanja u njihovu sadašnju vrijednost za svaki od slijedećih perioda:

- za period koji nije duži od jedne godine;
- za period između jedne i pet godina;
- za period duži od pet godina,
- uslovnu zakupninu koja je priznata kao rashod perioda;
- zbir budućih minimalnih podlizing rata za koje se očekuje da će biti dobijene po osnovu podlizinga koji se ne mogu otkazati na dan bilansa stanja i
- opšti opis značajnih lizing aranžmana korisnika lizinga, uključujući između ostalog slijedeće:
- osnov po kojem se utvrđuju isplate uslovne zakupnine;
- postojanje i uslove opcija za produženje lizinga ili otkup i odredbe o eskalaciji;
- ograničenja koja su uvedena na osnovu lizinga aranžmanima, kao što su ona koja se tiču dividendi, dodatnog duga i daljeg lizinga.

Operativni lizing se zasniva na ugovoru o zakupu na kraći rok, u kome investicioni rizik snosi zakupodavac (amortizacija, osiguranje, održavanje). Trajanje zakupa kod operativnog lizinga je kraće od ekonomskog vijeka trajanja sredstva.

Banka izdaje u operativni zakup svoj poslovni prostor. Prihodi od izdavanja operativnog lizinga se priznaju proporcionalno u toku trajanja odnosnog lizinga.

Banka je korisnik operativnog lizinga. Troškovi po osnovu lizinga se evidentiraju kao trošak u bilansu uspjeha koji se ravnomjerno obračunava u periodu trajanja lizinga.

Preuzete buduće obaveze po zaključenim ugovorima o operativnom lizingu se objelodanjuju u finansijskim izvještajima Banke za period nakon datuma bilansa do momenta isteka perioda na koji su ugovori zaključeni.

Dividende

Dividende se priznaju u prihod kada su objavljene ili primljene. Kada Banka po osnovu vlasničkih vrijednosnih papira ostvaruje udio u vlasništvu drugog pravnog lica iznad 50% izrađuje se konsolidovani finansijski izvještaj.

Otkupljene sopstvene akcije se inicijalno iskazuju po trošku ulaganja. Kod prodaje otkupljenih vlastitih akcija razlika između ostvarenog iznosa i troška ulaganja predstavlja dobitak ili gubitak.

Aktivna vremenska razgraničenja

Aktivna vremenska razgraničenja obuhvataju troškove unaprijed plaćene i prihode koji nisu mogli biti fakturisani.

Kapital

Čini ga osnovni kapital, emisiona premija, revalorizacione rezerve, rezerve iz dobiti, dobitak iz ranijih godina i dobitak tekuće godine umanjen za porez na dobitak.

Gubitak iz ranijih godina i gubitak iz tekuće godine predstavljaju ispravku vrijednosti kapitala.

Kapital i gubitak se unose u bilans u nominalnom iznosu.

Emisiona premija je razlika koja se ostvari prodajom emitovanih akcija iznad nominalne vrijednosti.

Revalorizacija kapitala se vrši u skladu sa RSRS i MRS.

Prihodi i rashodi

Prihodi – povećanje aktive Banke ili smanjenje pasive u toku obračunskog poslovnog perioda. Prihodi koji su primljeni, već nisu zarađeni u toku tekućeg finansijskog razdoblja Banka vodi kao obaveze i priznaje kao prihode za ovo finansijsko razdoblje u toku kojeg su bili zarađeni.

Rashodi – smanjenje aktive ili povećanje pasive Banke u cilju zarađivanja prihoda u toku obračunskog finansijskog razdoblja. Isplaćene rashode u toku tekućeg finansijskog razdoblja, za budući period Banka vodi kao aktivu i priznaje rashodima za ono finansijsko razdoblje, kada su stvarno nastali rashodi.

Međusobno prebijanje konta prihoda i rashoda nije moguće, osim slučajeva s nerealizovanim prihodima i rashodima, te s prihodima i rashodima, povezanim s efektivnim obračunom smanjenja rizika.

Prihodi od kamata, naknada, drugi prihodi iz operativnog poslovanja i neposlovni i vanredni prihodi se vode na posebnoj grupi računa koji su u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru za banke i druge finansijske institucije.

Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi po osnovu kamata su prihodi koji se zarađuju po osnovu odobrenja prava korišćenja finansijskih sredstava Banke ili preuzetim obavezama Banke u toku određenog perioda i izražavaju se u postocima od iznosa ove imovine ili obaveza.

Kamate po osnovu finansijskih instrumenata Banka akumulira i priznaje kao prihode nakon datuma nabavke kamatonosnog finansijskog instrumenta.

Iznosi amortizacije nastalih razlika finansijskog instrumenta na trenutak nabavke (kao što su, diskonti, premije i slično) priznaju se prihodima ili rashodima po osnovu kamata.

Obračun kamate po osnovu pozajmljenih novčanih sredstava obavlja se svakodnevno i iste se priznaju prihodima Banke za ono finansijsko razdoblje kada su obračunate, bez obzira, kada su uplaćene.

Rashodi po osnovu kamata su rashodi koji su se desili u toku određenog razdoblja u toku kojeg je Banka koristila finansijsku imovinu u njenom vlasništvu ili preuzete obaveze druge strane, iskazuju se u postocima od iznosa ove imovine ili obaveza.

Kamate koje isplaćuje Banka na pozajmljena sredstva priznaju se rashodima za ono finansijsko razdoblje kada su obračunate, bez obzira, kada se isplaćuju.

Kamate na kredite i druga potraživanja se obračunavaju u skladu sa odrebama ugovora. Na plasmane i potraživanja poslije ugovorenog roka dospijeca obračunavaju se zatezne kamate.

Kamate se priznaju u prihode po plasmanima raspoređenim u rizične skupine A i B.

Prihodi po plasmanima iz „B” rizične skupine se ispravljaju na teret rashoda, proporcionalno formiranoj posebnoj rezervi za identifikovane razlike po tim plasmanima.

Prihodi od kamata iz rizičnih grupa C, D i E se evidentiraju vanbilansno, a priznaju se u bilansu tek kada su naplaćeni.

Prihodi i rashodi po osnovu finansijskih transakcija

Kretanja vrijednosti finansijske imovine i obaveza Banke nastalih usljed kretanja na tržištu (osim kretanja vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju) priznaju se nerealizovanim prihodima ili rashodima za tekuće finansijsko razdoblje.

Prihodi ili rashodi, nastali nakon realizacije imovine ili izvršavanja obaveza, priznaju se kao realizovani prihodi ili rashodi za tekuće finansijsko razdoblje.

Prihodi i rashodi po osnovu deviznih transakcija

Prihodi ili rashodi po osnovu trgovanja devizom koji su nastali zbog razlike između cijene devize koja se kupuje ili prodaje i odnosa konvertibilne marke prema stranoj valuti koji se objavljuje od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine priznaju se realizovanim prihodima ili rashodima po osnovu deviznih transakcija za tekući period.

Prihodi i rashodi po osnovu provizija i ostali poslovni prihodi i rashodi

Prihodi i rashodi po osnovu provizija i ostali prihodi i rashodi knjiže se za onaj poslovni period, kada su zarađeni ili nastali.

Prihodi i rashodi u vezi sa uslugama u toku knjiže se srazmjerno nivou završenosti usluge, i to:

- ako je moguće tačno utvrditi iznos prihoda ili rashoda;
- ako je vjerovatno da će ekonomska korist po osnovu pružene usluge primiti Banka;
- ako je moguće tačno utvrditi stepen završenosti pružanja usluga;
- ako je moguće tačno utvrditi rashode do kojih će doći u budućnosti u cilju završetka aranžmana.

Ako nije moguće tačno utvrditi prihode u vezi sa pružanjem usluga, prihodima za tekući period priznaju se tek onaj dio prihoda, čije je pokrivanje predviđeno u aranžmanu.

Vanredni prihodi i rashodi

Neposlovni i vanredni prihodi jesu prihodi koji nastaju iz događaja ili transakcija koje se razlikuju od redovne aktivnosti Banke, nisu uobičajeni u bankarskom poslovanju i ne očekuje se da će se pojavljivati često i redovno.

Rashodi obuhvataju rashode od kamata, naknada, druge rashode, troškove zarada, naknade zarada i ostale lične rashode, troškove poslovanja, rashode indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja za dugoročne rizike, neposlovne i vanredne rashode.

Drugi rashodi obuhvataju negativne kursne razlike koje nastaju pri svodenju pozicija bilansa iskazanih u valuti po srednjem kursu Centralne banke na dan bilansiranja.

Pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja iskazuju unaprijed naplaćene prihode i obračunate troškove tekućeg perioda za koje nisu primljene isprave ili kad obaveza plaćanja nastaje u budućem periodu.

Revalorizacione rezerve

Za zaštitu kapitala u uslovima inflacije formira se revalorizaciona rezerva.

Revalorizaciona rezerva se formira revalorizacijom nematerijalne imovine, dugoročne i kratkoročne materijalne imovine, akcija i drugih vrijednosnih papira.

Revalorizacija imovine se vrši primjenom koeficijenta rasta cijena na malo, odnosno kumulativni rast cijena na malo koje utvrđuje i objavljuje Zavod za statistiku Republike Srpske. Za imovinu koja je nabavljena tokom godine revalorizacija se obavlja od početka slijedećeg mjeseca nabavke tih sredstava. Za imovinu koja je otuđena tokom godine revalorizacija se obavlja do kraja mjeseca u kojem je sredstvo otuđeno.

Neraspoređena (prenesena) dobit

Neraspoređena (prenesena) dobit iz prethodne godine u poslovnim knjigama se iskazuje na posebnom računu u nominalnom iznosu. Ova dobit se može rasporediti u pojedine oblike rezervi, za isplatu dividende i za povećanje akcijskog kapitala.

Dobit ili gubitak tekuće godine

Dobit ili gubitak tekuće godine utvrđuje se u skladu sa Politikom Banke i u Bilansu uspjeha se unosi u nominalnom iznosu. Dobit/gubitak se raspoređuje/pokriva na prijedlog Nadzornog odbora i Odluke Skupštine Banke i iskazuje se na posebnom analitičkom kontu.

Porez na dobit

Tekući porez na dobit obračunava se i plaća po odredbama Zakona o porezu na dobit („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 91/2006) i Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dobit („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 129/2006, 110/2007, 114/2007) i po propisanoj poreskoj stopi od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom.

Vanbilansne stavke

U stavkama vanbilansnih evidencija vodi se nedefinisana aktiva i pasiva, koje će u budućnosti eventualno postati bilansnom aktivom i pasivom Banke. Aktiva i pasiva priznaju se u vanbilansnim evidencijama:

- ako je Banka u stanju da preuzme pasivu ili primi aktivu u budućnosti;
- ako je moguće tačno utvrditi vrijednost ove pasive ili aktive.

U vanbilansnim evidencijama se primjenjuju pravila duplih upisa.

Prilikom ponovnog obračuna vanbilansne stavke, u vanbilansne evidencije se unosi nova vrijednost stavke umjesto bivše.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan izvještaja o finansijskom položaju - bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka opreme se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obezvredjenje vrijednosti sredstava

Na dan bilansa stanja rukovodstvo Banke analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvredjenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredjenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti za sumnjiva i sporna potraživanja je obračunata na osnovu procijenjenih gubitaka usljed nemogućnosti komitenata da ispune svoje obaveze prema Banci. Banka vrši obračun obezvredjenja svojih potraživanja u skladu sa internom metodologijom koja je usaglašena sa zahtjevima IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ i IAS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ kao i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Rukovodstvo Banke vjeruje da nije potrebna dodatna ispravka vrijednosti potraživanja, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izvještajima.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Banke vrši procjenu rizika u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. PRIHODI PO OSNOVU KAMATA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Sredstva kod Centralne banke BiH	5	274
Kreditni plasirani komitentima	10.888	14.609
Stanovništvo	1.971	4.171
Ukupno	12.864	19.054

Banka je tokom poslovne 2013. godine priznala dio prihoda od kamata po plasmanima koji su klasifikovani kao nekvalitetna aktiva. Revizorskim postupcima nismo mogli da se uvjerimo u iznos priznatih kamata u korist prihoda za koje postoji vjerovatnoća da neće biti naplaćene i da su u skladu sa propisima regulatora za bankarski sektor Republike Srpske (Agencija za bankarstvo Republike Srpske)¹.

6. RASHODI PO OSNOVU KAMATA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Depoziti banaka	98	345
Depoziti komitenata	1.629	3.696
Depoziti stranih lica	0	58
Depoziti stanovništva	3.037	2.445
Kamata po kreditima	1.102	1.338
Kamata po emitovanim obveznicama	400	400
Ukupno	6.266	8.282

7. PRIHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godine	2012. godina
Naknade po osnovu kupoprodaje deviznih sredstava za klijente	1.438	3.851
Naknade po osnovu obavljanja platnog prometa u zemlji	1.290	1.367
Naknade po osnovu obavljanja platnog prometa sa inostranstvom	691	1.397
Naknade po osnovu mjenjačkih poslova	649	639
Naknade po poslovanju Visa karticama	299	411
Ostale naknade i provizije	223	652
Ukupno	4.590	8.317

¹ Član 1., stav 3, 4 i 5 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacijom aktive banaka, („Službeni glasnik Republike Srpske“ 4 broj 9/13).

8. RASHODI PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Naknade iz kupoprodaje deviznih sredstava za klijente Banke	1.250	3.798
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	62	89
Naknade po poslovima platnih kartica	211	108
Naknade za usluge Agencije za bankarstvo Republike Srpske	275	231
Naknade i provizije berzi i Centralnom registru	176	199
Ostale naknade	21	221
Ukupno	1.995	4.646

9. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Prihodi od zakupnina	112	119
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	0	20
Naplaćena otpisana potraživanja/suspendovana kamata	335	80
Ostali prihodi iz poslovne kombinacije sa Una bankom	0	199
Prihodi od prenosa potraživanja po plaćenim sudskim troškovima	20	36
Prihodi po osnovu refundacije bolovanja i drugih naknada	0	1
Prihodi po osnovu slanja opomena klijentima/ prihodi od dividende i učešća u kapitalu	0	158
Ostali prihodi	38	179
Ukupno	505	792

10. OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Bruto lična primanja	5.196	5.306
Ostale naknade zaposlenima	193	234
Troškovi materijala i usluga	686	760
Troškovi zakupa	609	705
Troškovi zakupa opreme	282	340
Troškovi reklame i propagande	392	956
PTT usluge	228	334
Troškovi osiguranja	382	471
Obezbjedenje imovine	548	595
Administrativni troškovi	1.865	1.431
Ostala primanja zaposlenih	6	128
Troškovi reprezentacije	46	126
Izdaci za intelektualne usluge	215	203
Troškovi službenog puta	66	112
Indirektni porezi i doprinosi i članarine	235	335
Direktan otpis potraživanja	686	18
Amortizacija	1.184	1.178
Ostalo	68	107
Ukupno	12.887	13.339

11. TROŠKOVI ZAKUPNINA - OPERATIVNI LIZING

Troškovi zakupa poslovnog prostora na dan 31. decembar 2013. godine iznose 602 hiljade KM, a sastoje se od zakupa poslovnih prostora sljedećih organizacionih dijelova Banke: Banja Luka, Prijedor, Čelinac, Zvornik, Laktaši, Srbac, Gradiška, Doboje, Milići, Prnjavor, Istočno Sarajevo, Pale, Trebinje, Gacko, Federalno Sarajevo, Sokolac, Bijeljina, Ugljevik, Sanski Most i predstavništva u Kaunasu - Litvanija.

Zakup vozila iznosi 269 hiljada KM i odnosi se na zakup vozila kod UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i vozila kod VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

Buduće ukupne minimalne očekivane naplate po ugovorenom zakupu su:

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Ne duže od jedne godine	804	996
Duže od jedne godine, ali kraće od pet godina	1.671	3.487
Duže od pet godina	175	189
Ukupno	2.650	4.672

12. REZERVISANJA (ISPRAVKE) ZA POTENCIJALNE GUBITKE

a) Knjiženja (u korist)/na teret prihoda, neto

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Hartije od vrijednosti kojima se trguje	269	1.342
Kreditni plasirani komitentima	14.925	27.188
Obračunata kamata i ostala aktiva	-4.889	7.087
Potencijalne i ugovorene obaveze	4	213
Rezervisanja za otpremnine radnika	12	-8
Ukupno	10.320	35.822

b) Kretanja tokom godine na dugoročnim rezervisanjima za potencijalne gubitke i ugovorene obaveze

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Hartije od vrijednosti kojima se trguje	Kreditni plasirani komitentima	Obračunata kamata i ostala aktiva	Potencijalne i ugovorene obaveze	Rezervisanja za otpremnine radnika	Ukupno
Stanje 01.01.2012. godine	269	15.961	2.222	121	53	18.626
Izdvajanja u toku godine	1.342	34.564	7.889	396	0	44.191
Ukidanje rezervisanja	0	-7.376	-802	-183	-8	-8.369
Konačan otpis	0	0	0	0	0	0
Prenosi	0	489	-489	0	0	0
Stanje 31.12.2012. godine	1.611	43.638	8.820	334	45	54.448
Izdvajanja u toku godine	269	24.057	2.070	314	0	26.710
Ukidanje rezervisanja	0	-9.132	-6.959	-311	12	-16.390
Konačan otpis	0	0	0	0	0	0
Prenosi	0	0	0	0	0	0
Stanje 31.12.2013. godine	1.880	58.563	3.931	337	57	64.767

Banka je u izvještajnom periodu 2013. godine izvršila isknjižavanje ispravke vrijednosti u iznosu od 5.574 hiljade KM, formirane po osnovu potraživanja za isplaćenu garanciju u ranijem periodu. Isknjižavanje ispravke vrijednosti iskazano je u korist prihoda od ukidanja neiskorištenih rezervisanja. Revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti u prezentovanje prihoda po ovom osnovu, što upućuje da su precijenjeni prihodi za 2013. godinu, a podcijenjena ispravka vrijednosti na 31.12.2013. godine (5.574 hiljade KM).

13. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
<i>Novčana sredstva</i>		
U KM	4.417	3.740
U stranoj valuti	2.382	3.217
<i>Sredstva kod Centralne banke BiH u KM</i>		
Obavezna rezerva	19.096	13.839
Sredstva preko obavezne rezerve	70	83
U k u p n o	25.965	20.879

U skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi, Banka je dužna da održava i obračunava obaveznu rezervu na depozite (koji čine osnovicu za obračun obavezne rezerve) prema stanju na kraju svakog radnog dana u toku deset kalendarskih dana koji prethode periodu održavanja. Obavezna rezerva predstavlja zbir 10% ukupnih depozita sa dospijecem do jedne godine i 7% ukupnih depozita sa dospijecem dužim od godinu dana. Ova rezerva se može koristiti za održavanje likvidnosti. Centralna banka obračunava i plaća kamatu od 0,05% na iznos obavezne rezerve, dok se na iznos sredstava iznad obavezne rezerve obračunava kamata po stopi koja se utvrđuje na osnovu prosjeka kamatnih stopa koje je u istom periodu na tržištu ostvarila Centralna banka na depozite investirane do mjesec dana.

14. SREDSTVA KOD DRUGIH BANAKA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Računi kod inostranih banaka	1.987	5.542
Oročena sredstva kod ino banaka	723	738
U k u p n o	2.710	6.280

Sredstva kod drugih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 2.710 hiljada KM se u najvećem dijelu odnose na sredstva kod Raiffeisen Bank International AG Beč, Austrija, Commerzbank AG Frankfurt, Njemačka i Komercijalne banke a. d. Beograd.

Banka je u toku godine izvršila prebijanje sredstava plasiranih kod inostrane banke A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija sa depozitom koje navedena ima kod Banke na osnovu odluke Uprave Banke. Sredstva za koja je Banka izvršila prebijanje nisu bila raspoloživa usljed uvođenja prinudne uprave u A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija.

15. KREDITI PLASIRANI KOMITENTIMA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Kreditni do jedne godine		
- u KM	30.423	60.607
- u stranoj valuti	2.543	2.542
Kreditni preko jedne godine		
- u KM	117.611	79.903
- u stranoj valuti	12.444	12.526
Tekuća dospijeca dugoročnih kredita		
- u KM	36.119	60.143
- u stranoj valuti	4.482	4.450
Ukupno	203.621	220.171
Ispravka vrijednosti kredita plasiranih komitentima	-57.256	-42.331
U k u p n o	146.365	177.840

Najveći dio kredita do jedne godine u KM je plasiran domaćim i inostranim preduzećima uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 4,00% do 14,59% godišnje. Većina navedenih kredita je obezbijedena hipotekom na nekretninama, zalagama na pokretnoj imovini ili novčanim depozitima.

Kreditni preko jedne godine u KM su plasirani preduzećima uz godišnju kamatnu stopu u rasponu od 3,25% do 15,75% godišnje. Navedeni kreditni su obezbijedeni hipotekom na nekretninama, zalagama na pokretnoj imovini ili hartijama od vrijednosti.

Najveći dio kredita preko jedne godine u stranoj valuti se odnosi na kredite plasirane stranim pravnim licima po kamatnoj stopi u rasponu od 5,5 do 8% na godišnjem nivou.

Na dan 31. decembra 2013. godine, rezervisanje za potencijalne gubitke po osnovu kredita plasiranih komitentima iznosi 57.256 hiljada KM (31. decembra 2012. godine: 42.331 hiljada KM).

Neto potraživanja za kredite plasirane komitentima sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznose 146.365 hiljada KM. Banka je krajem poslovne godine uložila napore u smislu povećanja ispravki vrijednosti na plasmane. Na osnovu raspoložive dokumentacije, analize primijenjene metodologije Banke i analize kreditnog portfolia na bazi revizorskog uzorka nismo mogli da se uvjerimo u objektivni obračun ispravke vrijednosti za procijenjenu nenaplativost kamata po kreditima plasiranim komitentima u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“.

Banka je u toku godine izvršila reprogram pojedinih plasmana u značajnom iznosu, ali isti nisu klasifikovani u skladu sa važećom regulativom Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Revizorskim postupcima nismo mogli da se uvjerimo u ispravku vrijednosti za navedene reprogramirane plasmane.

Koncentracija ukupno plasiranih kredita komitentima od strane Banke značajna je kod slijedećih djelatnosti:

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Trgovina	13.004	62.746
Građevinarstvo	5.616	6.317
Ostale industrijske grane	82.684	66.532
Stanovništvo	35.515	38.965
Banke i finansijske institucije	266	468
Ostalo	9.280	2.812
Ukupno	146.365	177.840

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Hartije od vrijednosti domaćih emitenata	1.494	2.399
Hartije od vrijednosti emitenata iz inostranstva	2.686	2.686
UKUPNO	4.180	5.085
Ispravka vrijednosti hartija od vrijednosti kojima se trguje	-1.880	-1.611
Ukupno	2.300	3.474

Hartije od vrijednosti kojima se trguje u bruto iznosu od 4.180 hiljada KM (31. decembra 2012. godine: 5.085 hiljada KM) odnose se na hartije od vrijednosti, emitovane od strane fondova i preduzeća, a kojima je trgovano putem brokerskog odjeljenja Banke.

Na dan 31. decembra 2013. godine, rezervisanje za potencijalne gubitke hartija od vrijednosti kojima se trguje iznosi 1.880 hiljada KM (31. decembra 2012. godine: 1.611 hiljada KM) i u cijelom iznosu se odnosi na ispravku vrijednosti hartija od vrijednosti emitenata iz inostranstva.

Revizorskim postupcima došli smo do saznanja da Banka hartije od vrijednosti domaćih i inostranih emitenata klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha nije vrednovala u skladu sa MRS/MSFI i usvojenim računovodstvenim politikama Banke.

Nadalje, revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti u adekvatnu ispravku vrijednosti hartija od vrijednosti emitenata iz inostranstva.

17. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI RASPOLOŽIVE ZA PRODAJU

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
DUIF Balkan Investment Management a.d. Banja Luka	1.200	1.200
Ostale finansijske institucije	269	269
Ukupno	1.469	1.469

Revizorskim postupcima i na osnovu raspoložive dokumentacije smo se uvjerali da hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju emitenta DUIF Balkan Investment Management a. d. Banja Luka nisu vrednovane u skladu sa MRS 39 – Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmjeravanje i računovodstvenim politikama Banke, te su iste precijenjene za značajan iznos na 31.12.2013. godine, a podcijenjeni rashodi za 2013. godinu. Nadalje, Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je DUIF Balkan Investment Management a. d. Banja Luka trajno oduzela dozvolu za obavljanje djelatnosti upravljanja investicionim fondovima (veza napomena broj 34).

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Ulaganja u iznajmljeni poslovni prostor	Licence i patenti	Ukupno
Nabavna vrijednost:			
Stanje 01.01.2012. godine	627	2.282	2.909
Nabavke u toku perioda	130	451	581
Rashodovanje	-9	-1	-10
Efekti procjene fer vrijednosti	0	0	0
Stanje na 31.12.2012. godine	748	2.732	3.480
Stanje na 01.01.2013. godine	748	2.732	3.480
Nabavke u toku perioda	0	95	95
Smanjenje	-9	-1	-10
Efekti procjene fer vrijednosti	0	0	0
Stanje 31.12.2013. godine	739	2.826	3.565
Ispravka vrijednosti			
Stanje 01.01.2012. godine	430	1.736	2.166
Amortizacija u toku perioda	70	223	293
Smanjenje	-9	-1	-10
Stanje na 31.12.2012. godine	491	1.958	2.449
Stanje na 01.01.2013. godine	491	1.958	2.449
Amortizacija u toku perioda	49	274	323
Smanjenje	-9	0	-9
Stanje 31.12.2013. godine	532	2.232	2.763
Sadašnja vrijednost			
31.12.2012. godine	257	774	1.031
31.12.2013. godine	208	594	802

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Gradevinski objekti	Oprema	Investicione nekretnine	Ukupno
Nabavna vrijednost:				
Stanje 01.01.2012. godine	15.498	4.781	81	20.361
Nabavke u toku perioda	97	242	0	339
Otuđivanje	-71	-172	0	-243
Stanje na 31.12.2012. godine	15.524	4.851	81	20.456
Stanje 01.01.2013. godine	15.524	4.851	81	20.456
Povećanja	9	12	0	21
Otuđivanje i rashodovanje	0	-276	0	-276
Stanje 31.12.2013. godine	15.533	4.587	81	20.201
Ispravka vrijednosti				
Stanje 01.01.2012. godine	505	1.856	0	2.361
Amortizacija u toku perioda	202	683	0	885
Otuđivanje	0	-147	0	-147
Stanje na 31.12.2012. godine	706	2.392	0	3.098
Stanje 01.01.2013. godine	706	2.392	0	3.098
Amortizacija u toku perioda	202	659	0	861
Otuđivanje i rashodovanje	0	-207	0	-207
Stanje 31.12.2013. godine	908	2.844	0	3.752
Sadašnja vrijednost				
31.12.2012. godine	14.818	2.459	81	17.458
31.12.2013. godine	14.625	1.743	81	16.449

Od ukupnih osnovnih sredstava Banke na dan 31. decembra 2013. godine, upisana je hipoteka nad 5 objekata u Federaciji BiH u iznosu od 2.260 hiljada KM po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu sa Bor bankom d. d. Sarajevo. Nad preostalim nekretninama Banka nema drugih hipoteka na dan 31. decembra 2013. godine.

20. OBRAČUNATA KAMATA I OSTALA AKTIVA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
<i>U KM</i>		
Potraživanja za kamate	4.872	3.162
Obračunata kamata	409	822
Potraživanja za naknade	236	270
Potraživanja za iznajmljen poslovni prostor	42	13
Potraživanja od zaposlenih	6	5
Unaprijed plaćeni troškovi i ostala potraživanja	273	744
Potraživanja preuzeta kupovinom Una banke	4.364	4.231
Dati avansi	29	12
Potraživanja za preplaćeni porez	159	100
Zalihe materijala	257	104
Stalna sredstva namijenjena prodaji	9.305	4.674
Imovina stečena po osnovu naplate potraživanja	4.910	4.959
Ostala potraživanja	1.592	1.738
<i>U stranoj valuti</i>		
Potraživanja za kamate	729	724
Obračunata kamata	16	32
Potraživanja od zaposlenih	4	3
Potraživanja po osnovu palih garancija	5.574	5.574
Ostala potraživanja	351	126
Ukupno	33.128	27.293
Ispravka vrijednosti ostale aktive	-5.236	-10.127
U k u p n o	27.892	17.166

Neto potraživanja za kamate na kredite plasirane komitentima sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznose 2.763 hiljade KM. Banka je krajem poslovne godine uložila napore u smislu povećanja ispravki vrijednosti na plasmane. Na osnovu raspoložive dokumentacije, analize primijenjene metodologije Banke i analize kreditnog portfolija na bazi revizorskog uzorka nismo mogli da se uvjerimo u objektivni obračun ispravke vrijednosti za procijenjenu nenaplativost kamata po kreditima plasiranim komitentima u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“.

Potraživanja preuzeta kupovinom Una banke d. d. Bihać se u najvećem dijelu odnose na potraživanja koja su u momentu preuzimanja bila utužena. Revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti u naplativost navedenih potraživanja, a samim tim i fer iskazivanja potraživanja po ovom osnovu.

Stalna sredstva namijenjena prodaji na dan 31. decembra 2013. godine iznosila su 9.305 hiljada KM, a u najvećem dijelu se odnose na tri poslovna objekta.

Revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti da je vrijednost stalnih sredstava namijenjenih prodaji (9.305 hiljada KM) i imovine stečene po osnovu naplate potraživanja (4.910 hiljada KM) iskazana po fer vrijednosti u skladu sa zahtjevima MRS/MSFI.

Ostala potraživanja u KM sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 1.592 hiljade KM, se odnose najvećim dijelom na potraživanja po osnovu sudske presude za fizičko lice u iznosu od 726 hiljada KM, potraživanja po plaćenim taksama po sudskim predmetima u iznosu od 605 hiljada KM. Za navedeno potraživanje Banka nije izvršila ispravku vrijednosti u cijelosti tako da su za iznos od 734 hiljade KM precijenjena potraživanja i podcijenjeni rashodi za iznos od 734 hiljade KM.

Nadalje, na ostalim potraživanjima pod nazivom “blagajnički manjak” iskazana su potraživanja od zaposlenih Banke za krađu novca u iznosu od 353 hiljade KM (od čega za krađu novčanih sredstava u KM 269 hiljada i novčanih sredstava u stranoj valuti iskazanih u domaćoj valuti od 84 hiljade KM). Za navedeno potraživanje Banka nije izvršila ispravku vrijednosti, te je na taj način precijenila potraživanja i podcijenila ispravku vrijednosti i rashode perioda (353 hiljade KM).

Na dan 31. decembra 2013. godine, rezervisanje za potencijalne gubitke po osnovu obračunate kamate i ostale aktive iznosi 5.236 hiljada KM (31. decembra 2012. godine – 8.820 hiljada KM).

21. DEPOZITI BANAKA I FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
<i>Depoziti po viđenju u KM</i>		
Domaće finansijske institucije	621	516
<i>Depoziti po viđenju u stranoj valuti</i>		
Inostrane banke	19.412	11.189
Domaće finansijske institucije	0	0
<i>Kratkoročni depoziti u KM</i>		
Domaće finansijske institucije	890	2.100
<i>Dugoročni depoziti u KM</i>		
Domaće finansijske institucije	2.150	4.572
<i>Kratkoročni depoziti u stranoj valuti</i>		
Inostrane banke	0	10.327
<i>Dugoročni depoziti u stranoj valuti</i>		
Domaće finansijske institucije	0	110
U k u p n o	23.073	28.814

Oročeni depoziti banaka i domaćih finansijskih institucija na dan 31. decembra 2013. godine odnose se najvećim dijelom na oročena sredstva osiguravajućih društava na period od 12 do 36 mjeseci sa kamatnim stopama u rasponu od 4,30% do 5,45% na godišnjem nivou.

Depoziti po viđenju i kratkoročni depoziti u stranoj valuti od inostranih banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 19.412 hiljada KM se odnosi na depozit od A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija. Nadalje, nadležni organ je donio rješenje kojim se odeduje privremena mjera zabrane raspolaganja vlasniku računa A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija (veza napomena broj 34).

22. DEPOZITI KOMITENATA

Opis	2013. godina	2012. godina
<i>Depoziti po viđenju u KM</i>		
Preduzeća	3.365	3.892
Javni sektor	12.388	11.642
Strana lica	202	752
Stanovništvo	5.238	5.537
Ostali komitenti	1.523	855
<i>Depoziti po viđenju u stranoj valuti</i>		
Preduzeća	365	840
Javni sektor	966	5.150
Strana lica	2.032	3.778
Stanovništvo	3.161	3.259
<i>Kratkoročni depoziti u KM</i>		
Preduzeća	14	891
Javni sektor	123	249
Stanovništvo	1.854	2.113
Ostali komitenti	28	2
<i>Kratkoročni depoziti u stranoj valuti</i>		
Javni sektor	4.498	5.476
Strana lica	33	88
Stanovništvo	2.465	2.862
<i>Dugoročni depoziti u KM</i>		
Preduzeća	400	161
Javni sektor	12.315	25.035
Stanovništvo	16.604	18.026
Ostali komitenti		39
<i>Dugoročni depoziti u stranoj valuti</i>		
Preduzeća	0	20
Strana lica	1.870	1.074
Stanovništvo	33.860	38.463
Javni sektor	5.672	2.738
U k u p n o	108.975	132.942

Na depozite po viđenju preduzeća, javnog sektora i stanovništva u KM Banka obračunava kamatu u rasponu od 0,10% do 0,86% na godišnjem nivou.

Na depozite po viđenju preduzeća i stanovništva u stranoj valuti Banka obračunava kamatu u rasponu od 0% do 1,50% na godišnjem nivou.

Banka obračunava kamatu na kratkoročne depozite pravnih lica i stanovništva u KM po stopi od 0,20% do 4,30% na godišnjem nivou.

Na kratkoročne depozite preduzeća i stanovništva u stranoj valuti Banka obračunava kamatu od 0,20% do 4,30% na godišnjem nivou.

Banka je obračunavala kamatu na dugoročne depozite pravnih lica i stanovništva u KM po stopi od 4,50% do 6,10% na godišnjem nivou.

Na dugoročne depozite preduzeća i stanovništva u stranoj valuti Banka obračunava kamatu od 4,50% do 6,10% na godišnjem nivou.

23. OBAVEZE PO KREDITIMA

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina		2012. godina	
	do jedne godine	preko jedne godine	do jedne godine	preko jedne godine
<i>Kratkoročni krediti u KM</i>				
Bor banka d.d. Sarajevo	788	1.763	748	2.551
<i>Dugoročni krediti u KM</i>				
Opština Laktaši	34	163	39	206
Ministarstvo poljoprivrede Republike Srpske	310	1.464	269	1.961
Fond stanovanja Republike Srpske - finansiranje i kupovina stanova. Otplata kredita se vrši u skladu sa programima otplate krajnjih korisnika kredita. Kamata se obračunava po stopi šestomjesečni EURIBOR + marža u iznosu od 0,8 do 2,3%.	0	7.372	0	7.437
Fond za razvoj Istočnog dijela Republike Srpske - pruža pomoć u projektima razvoja u istočnom dijelu Republike Srpske. Otplata kredita se vrši u skladu sa programima otplate krajnjih korisnika kredita. Kamata se obračunava po stopi šestomjesečni EURIBOR + marža u iznosu od 0,8 do 2,3%.	0	8.953	0	9.716
Fond za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske - finansiranje projekata razvoja. Otplata kredita se vrši u skladu sa programima otplate krajnjih korisnika kredita. Kamata se obračunava po stopi šestomjesečni EURIBOR + marža u iznosu od 0,8 do 2,3%.	0	32.654	0	36.858
Ukupno	1.132	52.368	1.056	58.729
Tekuće dospjeće dugoročnih kredita	5.915	-5.915	8.740	-8.740
U k u p n o	7.047	46.453	9.796	49.989

24. OBAVEZE PO EMITOVANIM OBVEZNICAMA

Opis	2013. godina	2012. godina
Obaveze po emitovanim obveznicama Banke	5.000	5.000
U k u p n o	5.000	5.000

Obaveze po emitovanim obveznicama na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 5.000 hiljada KM se u potpunosti odnose na 50.000 obveznica emitovanih od strane Banke.

Nominalna vrijednost obveznica iznosi 100 KM, rok dospjeća je 7 godina uz grejs period od 5 godina. Godišnja kamatna stopa je 8% i isplaćuje se dva puta godišnje. Početak upisa i uplate obveznica je bio 26. novembra 2010. godine, i trajao je do 16. decembra 2010. godine. Datum dospjeća posljednjeg kupona obveznica je 30. decembar 2017. godine. Sve obveznice su upisane i u potpunosti uplaćene.

Osnovna prava vlasnika obveznica su pravo na isplatu glavnice i pravo na isplatu kamate. Banka će obaveze po osnovu emisije obveznica, odnosno isplatu glavnice i kamate vršiti iz redovnih prihoda Banke. Banka može u bilo koje vrijeme, isplatiti obveznice na način da na osnovu Izvoda iz Centralnog registra HoV o vlasnicima obveznica na određeni dan isplati preostali dio glavnice sa pripadajućom kamatom. Radi očuvanja realne vrijednosti, ukoliko dođe do promjene kursa KM u odnosu na EUR, primjenjivaće se valutna klauzula po srednjem kursu, a prema kursnoj listi Centralne banke BiH na dan promjene kursa. Isplata glavnice i kamate će se izvršiti najkasnije u roku od 15 dana od dana dospjeća za isplatu.

25. OSTALE OBAVEZE

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
<i>Obaveze u KM</i>		
Obaveze po dospjeloj kamati	3	7
Obaveze po nedospjeloj kamati	883	1.166
Obaveze prema dobavljačima	215	204
Obaveze za zarade	2	3
Obaveze za poreze i doprinose	14	23
Unaprijed obračunati prihodi od naknada po kreditima	904	1.166
Primljeni avansi	391	417
Ostale obaveze	2.824	4.186
<i>Obaveze u stranoj valuti</i>		
Obaveze po nedospjeloj kamati	1.128	943
Obaveze prema dobavljačima	17	22
Neraspoređeni devizni prilivi	0	1
Unaprijed obračunati prihodi od naknada po kreditima	31	47
Ostale obaveze	1.191	1.320
U k u p n o	7.603	9.505

Ostale obaveze u KM sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 2.824 hiljade KM se u najvećem iznosu odnose na preuzete obaveze prilikom preuzimanja Una Banke u iznosu od 2.672 hiljade KM (obaveze po osnovu depozita za fizička i pravna lica).

Ostale obaveze u stranoj valuti sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 1.191 hiljadu KM čine:

- preuzete obaveze prilikom preuzimanja Una Banke u iznosu od 1.132 hiljade KM,
- ostale finansijske obaveze 59 hiljada KM.

26. KAPITAL

Akcijski kapital

Akcijski kapital Banke formiran je inicijalnim ulozima akcionara i emisijama novih akcija. Akcionari običnih akcija imaju pravo upravljanja Bankom, kao i da učestvuju u raspodjeli dobiti.

Banka je u toku godine izvršila smanjenje osnovnog kapitala u iznosu od 29.981 hiljadu KM zbog pokrivanja gubitka iz ranijih perioda i istovremeno emisiju novih akcija u iznosu od 30.000 hiljada KM.

Na dan 31. decembra 2013. godine akcijski kapital Banke sastoji se od 3.001.881 običnih akcija, nominalne vrijednosti jedne akcije od 10 konvertibilnih maraka i 500.000 prioritarnih akcija nominalne vrijednosti jedne akcije od 10 konvertibilnih maraka. Sve akcije su u potpunosti uplaćene.

Vlasnička struktura akcijskog kapitala Banke na dan 31. decembra 2013. godine je sljedeća:

Opis	31.12.2013. godine		Opis	31.12.2012. godine	
	Vlasnički udio u %	Glasački udio u %		Vlasnički udio u %	Glasački udio u %
Akcijski fond Republike Srpske a. d. Banja Luka	50,00	50,00	UAB Balkan Invest, Kaunas, Litvanija	41,58	48,50
Fond za restituciju Republike Srpske a. d. Banja Luka	25,00	20,84	UAB Asocijuto Turto Valdymas, Litvanija	25,72	30,01
Garantni fond Republike Srpske a. d. Banja Luka	17,13	19,99	UAB Ukio Banko Investicine Grupe, Kaunas, Litvanija	18,42	21,49
Fond za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a. d. Banja Luka	7,81	9,11	Fond za restituciju Republike Srpske a. d. Banja Luka	7,14	0
UAB Balkan Invest, Kaunas, Litvanija	0,03	0,03	Akcijski fond Republike Srpske a. d. Banja Luka	7,14	0
UAB Asocijuto Turto Valdymas, Litvanija	0,02	0,02	-	0	0
UAB Ukio Banko Investicine Grupe, Kaunas, Litvanija	0,01	0,01	-	0	0
Ukupno	100,00	100,00	Ukupno	100,00	100,00

Banka je dužna da održava minimalni koeficijent adekvatnosti kapitala od 12%, koji je ustanovljen od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske, na bazi Bazelske konvencije. Na dan 31. decembra 2013. godine, pokazatelj adekvatnosti kapitala je bio 14,2%.

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju izdvajanja iz raspodjele dobiti u skladu sa članom 51. Zakona o privrednim društvima, i to najmanje u visini 5% od dobiti tekuće godine, dok rezerva ne dostigne Statutom utvrđenu srazmjeru prema osnovnom kapitalu, a najmanje 10% osnovnog kapitala. Ukoliko se zakonske rezerve smanje, moraju se dopuniti do propisanog iznosa.

Banka je u toku godine izvršila smanjenje zakonskih rezervi u iznosu od 246 hiljada KM zbog pokrivanja gubitka iz ranijih perioda.

Rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu

Rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 1.430 hiljada KM, predstavljaju rezerve nastale na osnovu Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacija aktive banaka („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 136/2010) od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Banka ne može izvršiti raspodjelu dobiti u druge svrhe, kao ni isplatu dividende, isplatu nagrade ili bonusa članovima organa banke, niti bilo koje druge isplate iz dobiti dok ne obezbijedi pokriće nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu.

Banka je u obavezi da izvrši obračun i evidentiranje rezerve za kreditne gubitke na osnovu Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacija aktive banaka od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske (ABRS). Na osnovu izvršene revizije, nismo bili u mogućnosti da se uvjerimo u adekvatnost obračunatih i evidentiranih rezervi za kreditne gubitke zasnovane na navedenoj Odluci ABRS. Nadalje, uočen je veći broj kreditnih partija koje imaju kriterijum za nižu kategoriju, ali ih Banka na osnovu subjektivnih činjenica, klasifikuje u višu kategoriju.

Rezerve banke na dan 31. decembra 2013. godine mogu se prikazati na sljedeći način:

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Zakonske rezerve	895	246
Posebne rezerve za regulatorne gubitke po regulativi ABRS	1.430	2.324
U k u p n o	2.325	2.570

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Ukupne rezerve po regulatornom zahtjevu za bilans i vanbilans	68.196	62.651
Ukupna ispravka vrijednosti po MRS 39 i MRS 37 (za bilans i vanbilans)	64.378	54.137
Posebne rezerve za regulatorne gubitke po regulativi ABRS	1.430	2.324
Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulativi ABRS	2.388	6.190

27. ZARADA/GUBITAK PO AKCIJI

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Neto dobitak tekuće godine	-13.666	-33.657
Prosječan ponderisan broj izdatih akcija	3.501.900	3.500.000
Obična i razrijeđena zarada po akciji u KM	-3.90	-9.62

28. POREZ NA DOBIT
a) Komponente poreza na dobit

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Tekući porez	0	150
Odgodeni porez	0	0
U k u p n o	0	150

b) Usaglašavanje poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	2013. godina	2012. godina
Dobitak/gubitak prije oporezivanja	-13.666	-33.507
Porez na dobit obračunat po stopi od 10%	-1.367	-3.351
Efekat nepriznavanja odloženih poreskih sredstava po osnovu gubitka tekuće godine	1.367	3.351
Poreski efekti prihoda/rashoda koji se ne priznaju u poreskom bilansu	0	150
Porez na dobit prikazan u bilansu uspjeha	0	150

29. POTENCIJALNE I UGOVORENE OBAVEZE
a) Plative i činidbene garancije i ostale preuzete neopozive obaveze

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Garancije:		
Plative garancije u KM	2.163	1.193
Plative garancije u stranoj valuti	397	430
Činidbene garancije	4.351	6.297
U k u p n o	6.911	7.920

Na dan 31. decembra 2013. godine, rezervisanje za potencijalne gubitke, za potencijalne i ugovorene obaveze iznosi 6 hiljada KM (2012. godina: 69 hiljada KM).

b) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2013. godine protiv Banke se vodi više sudskih sporova od strane pravnih i fizičkih lica. Po procjeni pravnog sektora Banke i njenih pravnih zastupnika vrijednost sporova iznosi 7.318 hiljada KM. Navedeni iznos ne uključuje procjenu iznosa potencijalnih zatezних kamata koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Banka je na dan 31. decembra 2013. godine formirala rezerve za potencijalne sudske sporove u iznosu od 333 hiljade KM.

30. USAGLAŠENOST SA PROPISIMA AGENCIJE ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa računovodstvenim standardima i propisima Republike Srpske koji su ustanovljeni od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Na dan 31. decembra 2013. godine Banka nije ispunjavala određene pokazatelje.

31. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda; dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zatezних kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskom postupku Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina, pri čemu pravo na utvrđivanje i naplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijeva. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

32. TEKUĆA EKONOMSKA SITUACIJA I NJEN UTICAJ NA POSLOVANJE BANKE

U toku 2013. godine Banka je bila pod određenim uticajem globalne ekonomske i finansijske krize. Ipak, tokom 2013. godine, Banka nije imala problema sa likvidnošću.

Do sada, tekuća finansijska kriza je imala ograničen uticaj na finansijski položaj i performanse Banke, prije svega zahvaljujući internim politikama upravljanja rizicima i regulatornim ograničenjima. Banka je usvojila nove politike u vezi sa odobravanjem kredita, prihvatanjem sredstava obezbjeđenja, politike procjene, kao i politike upravljanja sredstvima. Banka pažljivo i na redovnoj osnovi prati kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni i devizni rizik. Očekuje se da će i likvidnost u budućem periodu biti na zadovoljavajućem nivou.

Pogoršanje ekonomske situacije u zemlji vjerovatno će uticati na položaj određenih industrijskih grana, kao i na sposobnost nekih klijenata da servisiraju svoje kreditne obaveze. Takva situacija može uticati na rezervisanja Banke za gubitke po osnovu obezvređenja u 2013. godini, a zatim i na druga područja u kojima se od rukovodstva Banke očekuje da daje procjene, uključujući i procjenu vrijednosti sredstava obezbjeđenja i hartija od vrijednosti. Finansijski izvještaji za 2013. godinu sadrže značajne računovodstvene procjene koje se odnose na gubitke usljed umanjenja vrijednosti imovine, procjenu vrijednosti sredstava. Banka će se u 2014. godini koncentrisati na upravljanje svojim finansijskim portfoliom u skladu sa promjenama u poslovnom okruženju.

33. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Zbog promjene vlasničke strukture Banke koja je izvršena aprila 2013. godine revizorskim postupcima se nismo mogli uvjeriti za cijeli izvještajni period da li je Banka u skladu sa profesionalnom i zakonskom regulativom prikazala povezana lica i iskazala odnose sa istim.

Na dan 31. decembra 2013. godine lica povezana sa Bankom koja su imala poslovne transakcije su:

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Aktiva		
<i>Kreditni plasirani komitentima</i>		
Fizička lica	20	0
Pravna lica	0	0
Ukupno	20	0
Pasiva		
<i>Depoziti po viđenju</i>		
Fizička lica	16	3
Pravna lica	1.439	505
Ukupno	1.454	508
<i>Oročeni depoziti</i>		
Fizička lica	52	12
Pravna lica	5.505	10.939
Ukupno	5.557	10.951
Depoziti ukupno	7.012	11.459

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Pozicije uključene u bilans uspjeha		
Prihodi od kamata po kreditima		
Prihodi od naknada i provizija i kamate po prekoračenju		
Fizička lica	0	0
Pravna lica	10	1
Ukupno	10	1
Prihodi od zakupnina		
DUIF Balkan Investment Menadžment a.d.Banja Luka	12	13
U k u p n o	12	13
Ukupno	22	13

Članovima Uprave su u 2013. godini isplaćene plate u bruto iznosu od 225 hiljada KM, a u 2012. godini 247 hiljada KM.

34. NAKNADNI DOGAĐAJI

Nadležni organ je 24.01.2014. godine donio rješenje kojim se određuje privremena mjera zabrane raspolaganja vlasniku računa A.B. Ukio Bankas, Kaunas, Litvanija (veza napomena broj 21).

Agencija za bankarstvo Republike Srpske je 29.01.2014. godine donijela instrukciju kojom se iznos od 895 hiljada KM koji je korišten za pokriće nedostajućih rezervi može uključiti u osnovni kapital na poziciju „ostale rezerve koje se ne odnose na procjenu kvaliteta aktive“.

Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je DUIF Balkan Investment Management a. d. Banja Luka je rješenjem od 19.02.2014. godine trajno oduzela dozvolu za obavljanje djelatnosti upravljanja investicionim fondovima (veza napomena broj 17).

35. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

35.1. Upravljanje finansijskim rizicima

Banka je izložena različitim vrstama finansijskih rizika na osnovu svojih aktivnosti koje, između ostalog, uključuju analize, procjene, prihvatanje određenog stepena rizika ili kombinacije rizika, kao i upravljanje istim. Preuzimanje rizika se nalazi u osnovi finansijskog poslovanja, a operativni rizici su propratni efekti svakog posla. Banka ima cilj da postigne odgovarajuću ravnotežu između preuzetih rizika i povrata na ulaganja, i da svede na minimum potencijalne negativne efekte istih na finansijski rezultat Banke.

Politike upravljanja rizicima Banke koriste se za identifikovanje i analizu ovih rizika, za uspostavljanje odgovarajućih ograničenja i kontrola, za posmatranje rizika i poštovanje ograničenja na osnovu pouzdanih i ažurnih informacionih sistema. Banka redovno preispituje svoje politike i sisteme upravljanja rizicima da bi isti odgovarali promjenama na tržištu, promjenama proizvoda i novim najboljim praksama.

Organizaciona struktura upravljanja rizicima u Banci jasno definiše odgovornosti, efikasnu podjelu rada i sprječava sukob interesa na svim nivoima u vezi sa odborom direktora, kao i u vezi sa klijentima i ostalim povezanim licima.

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju jesu kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.

35.2. Kreditni rizik

Banka preuzima na sebe kreditni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat Banke usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik predstavlja najznačajniji rizik za poslovanje Banke koja iz tog razloga upravlja svojom izloženošću kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku nastaje, prije svega, na osnovu aktivnosti kreditiranja, tj. odobravanja kredita. Kreditni rizik je, takođe, prisutan kod vanbilansnih finansijskih instrumenata, kao što su garancije i nepovučene kreditne linije.

35.2.1. Upravljanje kreditnim rizikom

Banka ima komplet politika i procedura koje regulišu odobravanje kredita i upravljanje kreditnim rizikom. Iznos izloženosti kreditnom riziku u vezi sa ovim izjednačava se sa iznosima sredstava u izvještaju o finansijskom položaju i određuje se sistemom limita i internih pravila koje odobrava nadzorni odbor. Pri tom, Banka je izložena kreditnom riziku po osnovu vanbilansnih stavki preuzetih obaveza u vezi sa kreditiranjem ili izdavanjem garancija.

Koncentracija kreditnog rizika (bilo po osnovu bilansne ili vanbilansne evidencije) koji nastaje na osnovu finansijskih instrumenata, prisutan je u Banci kada posluje sa licima koja se odlikuju sličnim ekonomskim karakteristikama, podložnim promjenama u ekonomskim i drugim okolnostima, i mogu uticati na njihovu sposobnost da namiruju ugovorene obaveze. Glavna koncentracija kreditnog rizika nastaje na osnovu lokacije i na osnovu vrste klijenta.

Banka ima usvojen Program i politike za upravljanje kreditnim rizikom kao i pojedinačne metodologije, za obračun ispravki vrijednosti po IAS i za vlastiti sistem klasifikacije aktive, kojima su propisani minimalni standardi i kriterijumi koje će Banka sprovesti u ocjeni, preuzimanju, praćenju i kontroli kreditnog rizika i uspješnom upravljanju kreditnim rizikom Banke.

Adekvatno i uspješno upravljanje kreditnim rizikom predstavljaju aktivnosti planiranja i održavanja prihvatljivog odnosa između preuzetog rizika i realnog stepena naplativosti, te aktivnosti kontrole i smanjenja na najmanju moguću mjeru svih oblika rizika vezanih za kvalitet, koncentraciju, instrumente obezbjeđenje naplate, dospelost, valutu itd. Banka je dužna da kreditni rizik identifikuje, mjeri i procjenjuje prema kreditnoj sposobnosti dužnika i njegovoj urednosti u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i prema kvalitetu instrumenata obezbjeđenja potraživanja Banke.

Odluke o odobrenju kreditnog zahtjeva se donose u skladu sa usvojenim limitima odlučivanja u Banci.

Banka je vršila klasifikaciju rezervisanja za kreditne gubitke po osnovu obezvređenja ili nenaplativosti u skladu sa politikom formiranja takvih rezervisanja.

35.2.2. Politike obezvređenja i rezervisanja

Klasifikacija aktive i odgovarajućih vanbilansnih stavki, u smislu utvrđivanja kvaliteta aktive, izvršena je saglasno Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka, odnosno primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Metodologija obračuna rezervisanja odnosi se na finansijska sredstva iskazana u bilansu i vanbilansu Banke, koja se prema važećim propisima regulatornog organa trebaju klasifikovati. Metodologija predviđa nekoliko faza:

1. Identifikaciju potraživanja koja se klasifikuju na pojedinačnoj, odnosno grupnoj osnovi, te kriterije razvrstavanja u grupe prema sličnim karakteristikama.
2. Utvrđene metode i tehnike za klasifikaciju na pojedinačnoj i grupnoj osnovi, uključujući i način procjene očekivanog vremena naplate i procenta vrijednosti, instrumenata osiguranja potraživanja iz kojeg će biti izvršena naplata.
3. Osiguranje tačnih i ažurnih podataka koji se uzimaju u obzir pri procjeni naplativosti potraživanja.

Banka razvija sopstveni model za obračun ispravke vrijednosti prema IAS 37 i 39, pri čemu se u postavci rukovodila sljedećim principima:

- Istorijski podaci: izvršena je analiza portfelja Banke u zavisnosti da li su predmet analize: krediti, garancije ili kreditne kartice i prekoračenja; Istorijski podaci za analizu kredita obuhvataju period od 15 kvartalnih perioda zaključno sa 30. septembrom 2012 godine, dok za analizu garancija, kreditnih kartica i prekoračenja obuhvataju period od osam kvartalnih perioda zaključno sa 30. septembrom 2012. Izvršena je podjela portfelja kreditnih aranžmana sa stanjem na posljednji dan svakog kvartala što je predstavljalo ulazni elemenat za migracione matrice.
- Informacione tehnologije: Model je baziran na upotrebi savremenih informacionih tehnologija u postupku ocjene naplativosti potraživanja, odnosno obračuna i formiranja adekvatnog nivoa ispravki vrijednosti za kreditne aranžmane, čime je omogućena automatizacija procesa, osigurano korištenje tačnih i ažurnih podataka, postignuta objektivnost i omogućen je minimalni nivo operativnog rizika. Informacioni sistem Banke dograđen je posebnim Modulom za obračun ispravke vrijednosti po IAS, čija se parametrizacija u kontinuitetu kontroliše i ažurira.
- Subjektivni pristup: pažljiva analiza pojedinačnim stavkama portfelja Banke vrši se radi stvaranja što solidnije i pouzdanije osnove za procjenu izloženosti kreditnom riziku i služi za eliminisanje i ublažavanje efekata dobijenih primjenom isključivo informacionih tehnologija.
- Kontinuirano usavršavanje: uspostavljeni model služi kao polazna osnova, podložan je kontinuiranim promjenama, odnosno doradi u cilju njegovog usavršavanja i što preciznijeg obračuna ispravke vrijednosti.

Prije same procjene rezervisanja, vrši se identifikacija stavki aktive Banke koje se klasifikuju, na one na koje se primjenjuje individualna, odnosno grupna klasifikacija.

Individualna procjena

Obračun rezervisanja na bazi individualne procjene predstavlja kompleksniji i zahtjevniji metod procjene koji podrazumijeva pojedinačno razmatranje partija, sa posebnom analizom kvaliteta instrumenata obezbjeđenja, tržišne pozicije i poslovnih planova dužnika, izvjesnosti ostvarenja određenih prihoda u budućnosti radi dobijanja podataka o mogućim uplatama i slično. Individualna procjena predstavlja svojevrsnu kombinaciju objektivnih i subjektivnih faktora prilikom obračuna ispravke vrijednosti sa posebnim akcentom na instrumente obezbjeđenja i očekivane uplate. Kriterij za individualnu procjenu je kašnjenje do 90 dana i izloženost prema klijentu (privreda) preko 30 hiljada KM i klijentu (fizičko lice) preko 20 hiljada KM.

Banka izračunava diskontovanu vrijednost instrumenata obezbjeđenja uvažavajući objektivne kriterije poslovanja na lokalnom tržištu, korištenje realne diskontne stope prilikom procjene očekivanih novčanih tokova, utrživost kolaterala i vrijeme potrebno za realizaciju, važeće zakonske propise i sudsku praksu u izvršenju istih, trenutne ekonomske uslove i druge relevantne faktore koji utiču na finansijsku sposobnost dužnika. Kod kreditnih aranžmana kod kojih Banka vrši obračun diskontovane vrijednosti instrumenata obezbjeđenja Banka primjenjuje različite periode koji zavise od vrste instrumenata obezbjeđenja, podvrste instrumenata obezbjeđenja, geografskog područja na kojem se nalazi navedeni instrument sa stanovišta razvijenosti (razvijenost opština u Republici Srpskoj), a radi principa opreznosti i sigurnosti čiji je rezultat da je ukupan iznos ispravki vrijednosti, odnosno rezervi za potencijalne kreditne gubitke znatno iznad minimalnih.

Očekivane uplate se na osnovu podataka o iznosu očekivanih uplata, vremenskog perioda kada se očekuje uplata i realne kamatne stope diskontuju na sadašnju vrijednost, te se na taj način određuje iznos rezervisanja. Podatak o mogućim uplatama se dobija na osnovu istorijskih podataka o uplatama klijenta u prethodnom periodu, sa posebnom analizom tržišne pozicije, kreditne sposobnosti i poslovnih planova dužnika, kao i izvjesnosti ostvarenja određenih prihoda u budućnosti.

Grupna procjena

Kao osnov za identifikaciju i utvrđivanje faktora i procjene gubitaka na osnovu podataka iz ranijih perioda su uzete migracione matrice urađene na bazi kreditnog portfelja, odnosno izračuna mjesečnih stopa preuzimanja iz podgrupa unutar homogenih grupa, a koje održavaju specifičnosti portfelja Banke.

Izvršena je podjela portfelja kreditnih aranžmana na osam homogenih grupa sa istim ili sličnim karakteristikama kod kojih su kao ključni kriterijumi uključeni: tip komitenta, vrsta proizvoda i geografska pripadnost. Prilikom definisanja homogenih grupa Banka je uzimala u obzir iste ili slične karakteristike učesnika u homogenoj grupi, posebno sa aspekta modela ponašanja u servisiranju obaveza prema Banci, svaka grupa treba da ima dovoljan broj/iznos izloženosti kako bi se izvršila kvalitetna statistička analiza, dostupnost i kvalitet podataka. Vremenski intervali koji su korišteni za analizu istorijskih podataka pojedinačnih homogenih grupa odabrani su na način da omoguće uporedivost podataka.

Kao najkvalitetnija sredstva obezbjeđenja, Banka koristi novčani depozit i garancije države i državnih organa.

Od ostalih kolateralna, Banka koristi hipoteku na nekretninama, zalog na pokretnu imovinu, hartije od vrijednosti, bankarske garancije, mjenice, ostale garancije, administrativne zabrane i potraživanja.

35.2.3. Maksimalna izloženost kreditnom riziku koja prethodi dobavljanju sredstava obezbjeđenja i ostalim zaštitama od rizika

Maksimalna izloženost (ukupna bilansna i vanbilansna izloženost)

Opis	<i>(u hiljadama konvertibilnih maraka)</i>	
	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
Izloženost kreditnom riziku u bilansu		
Sredstva kod drugih banaka	2.710	6.280
Finansijska sredstva kojima se trguje	2.300	3.474
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1.469	1.469
Kreditni komitentima	146.365	177.840
Ostala aktiva	27.892	17.166
Ukupno	180.736	206.229
Izloženost kreditnom riziku u vanbilansu		
Garancije	6.911	7.920
Ukupno	6.911	7.920
Ukupna izloženost kreditnom riziku	187.676	214.149

35.2.4. Krediti komitentima

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Naplativi i nedospjeli krediti	Individualno obezvrijeđeni krediti	Ukupna bruto vrijednost	Rezervisanje za grupno obezvrijeđene kredite	Rezervisanje za individualno obezvrijeđene kredite	Ukupna rezervisanja	Ukupna neto vrijednost kredita
31.12.2013. godine							
Kreditne kartice	1.657	3.096	4.753	42	2.770	2.812	1.941
Fizička lica	29.038	12.556	41.594	40	7.980	8.020	33.574
Pravna lica	63.148	94.126	157.274	36	46.388	46.424	110.850
Kreditni ukupno	93.843	109.778	203.621	118	57.138	57.256	146.365
Sredstva kod banaka	2.710	0	0	0	0	0	2.710
Ukupno	93.843	109.778	203.621	118	57.138	57.256	149.075
	Naplativi i nedospjeli krediti	Individualno obezvrijeđeni krediti	Ukupna bruto vrijednost	Rezervisanje za grupno obezvrijeđene kredite	Rezervisanje za individualno obezvrijeđene kredite	Ukupna rezervisanja	Ukupna neto vrijednost kredita
31.12.2012. godine							
Kreditne kartice	2.892	1.874	4.766	454	1.843	2.297	2.469
Fizička lica	35.964	8.205	44.169	1.043	6.652	7.695	36.474
Pravna lica	74.789	96.448	171.237	453	31.887	32.340	138.897
Kreditni ukupno	113.645	106.527	220.172	1.950	40.382	42.332	177.840
Sredstva kod banaka	6.280	0	6.280	0	0	0	6.280
U k u p n o	119.925	106.527	226.452	1.950	40.382	42.332	184.120

(a) Krediti klijentima po kategorijama rizika u skladu sa regulativom ABRS
(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Dobra aktiva	Aktiva sa posebnom namjenom	Substandardna aktiva	Ukupno
31.12.2013. godine				
Kreditne kartice	0	0		0
Fizička lica	30.308	305	4.902	35.515
Pravna lica	49.115	13.997	47.738	110.850
Kreditni ukupno	79.423	14.302	52.640	146.365
Sredstva kod banaka	2.710	0	0	2.710
Ukupno	82.133	14.302	52.640	149.075
	Dobra aktiva	Aktiva sa posebnom namjenom	Substandardna aktiva	Ukupno
31.12.2012. godine				
Kreditne kartice	2.482	32	0	2.514
Fizička lica	34.879	1.294	257	36.430
Pravna lica	74.336	40.700	23.860	138.896
Kreditni ukupno	111.697	42.026	24.117	177.840
Sredstva kod banaka	6.280	0	0	6.280
Ukupno	117.977	42.026	24.117	184.120

(b) Krediti komitentima po osnovu dospijeća

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Do 7 dana	Od 7 do 15 dana	Od 15 do 30 dana	Od 30 do 90 dana	Od 90 do 180 dana	Od 180 do 365 dana	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31.12.2013. godine									
Kreditne kartice	1.396	133	0	122	79	107	104	0	1.941
Fizička lica	26.522	10	595	133	839	1.639	1.856	83	31.676
Pravna lica	39.162	0	3.989	7.505	7.919	46.386	7.742	45	112.749
Kreditni ukupno	67.080	143	4.584	7.759	8.836	48.132	9.702	128	146.365
Sredstva kod banaka	1.988	0	0	390	0	0	0	332	2.710
Ukupno	69.068	143	4.584	8.149	8.836	48.132	9.702	460	149.075
	Do 7 dana	Od 7 do 15 dana	Od 15 do 30 dana	Od 30 do 90 dana	Od 90 do 180 dana	Od 180 do 365 dana	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31.12.2012. godine									0
Kreditne kartice	1.838	17	23	83	83	162	306	0	2.513
Fizička lica	32.118	7	195	105	147	446	1.539	2	34.560
Pravna lica	131.293	23	794	527	829	2.157	5.145	0	140.768
Kreditni ukupno	165.250	48	1.013	714	1.058	2.765	6.991	2	177.840
Sredstva kod banaka	6.280	0	0	0	0	0	0	0	6.280
Ukupno	171.530	48	1.013	714	1.058	2.765	6.991	2	184.120

35.2.5. Koncentracija rizika finansijskih sredstava po osnovu kojih je Banka izložena rizicima

(a) Geografska struktura

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Austrija	BiH	Crna Gora	Kipar	UK	Italija	Litvanija	Srbija	SAD	Ostalo	Ukupno
Sredstva kod drugih banaka	1.522	332	0	0	0	6	11	52	0	787	2.710
Finansijska sredstva kojima se trguje	0	1.494	0	0	0	0	806	0	0	0	2.300
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	1.469	0	0	0	0	0	0	0	0	1.469
Kreditni komitentima	0	141.288	0	0	0	0	5.077	0	0	0	146.365
Ostala aktiva	0	22.281	0	0	0	0	4	0	0	5.636	27.921
31.12.2013. godine	1.522	166.864	0	0	0	6	5.898	52	0	6.423	180.765
Opis	Austrija	BiH	Crna Gora	Kipar	UK	Italija	Litvanija	Srbija	SAD	Ostalo	Ukupno
Sredstva kod drugih banaka	4.332	0	0	0	0	12	1.564	372	0	0	6.280
Finansijska sredstva kojima se trguje	0	2.399	0	0	0	0	1.075	0	0	0	3.474
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	1.469	0	0	0	0	0	0	0	0	1.469
Kreditni komitentima	0	46.659	0	0	123.093	0	6.537	216	1.335	0	177.840
Ostala aktiva	0	14.109	0	91	0	0	64	9	551	0	14.824
31.12.2012. godine	4.332	64.636	0	91	123.093	12	9.240	597	1.886	0	203.887

(b) Granska struktura

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Poljoprivreda	Rudarstvo i industrija	Energetika	Gradevinarstvo	Trgovina	Usluge, turizam, ugostiteljstvo	Transport, skladištenje, PTT, komunikacije	Finansije	Trgovina nekretninama	Administracija, druge javne usluge	Stanovništvo	Ostalo	Ukupno
Sredstva kod drugih banaka	0	0	0	0	0	0	0	2.710	0	0	0	0	2.710
Finansijska sredstva kojima se trguje	442	1.025	9	3	1	80	368	364	0	0	0	8	2.300
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	252	0	0	0	0	0	1.217	0	0	0	0	1.469
Kreditni komitentima	13.694	41.315	673	5.780	13.668	3.025	1.392	272	27.813	4.816	0	33.917	146.365
Ostala aktiva	519	3.245	3	258	1.494	19	840	1.262	393	141	2.284	17.463	27.921
31.12.2013. godine	14.655	45.837	685	6.041	15.163	3.124	2.600	5.825	28.206	4.957	2.284	51.388	180.765
Opis	Poljoprivreda	Rudarstvo i industrija	Energetika	Gradevinarstvo	Trgovina	Usluge, turizam, ugostiteljstvo	Transport, skladištenje, PTT, komunikacije	Finansije	Trgovina nekretninama	Administracija, druge javne usluge	Stanovništvo	Ostalo	Ukupno
Sredstva kod drugih banaka	0	0	0	0	0	0	0	6.280	0	0	0	0	6.280
Finansijska sredstva kojima se trguje	884	782	34	3	3	92	38	557	1.081	0	0	0	3.474
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	0	0	0	0	0	0	1.469	0	0	0	0	1.469
Kreditni komitentima	13.079	45.728	1.184	6.407	20.279	3.283	1.465	468	43.180	5.326	37.073	369	177.480
Ostala aktiva	856	258	5	275	1.924	178	940	1.504	329	485	2.300	5.769	14.823
31.12.2012. godine	14.819	46.768	1.223	6.685	22.206	3.553	2.443	10.278	44.590	5.811	37.096	6.138	201.610

35.3. Tržišni rizik

Banka preuzima na sebe tržišne rizike, koji predstavljaju rizik da će fer vrijednost ili budući tokovi gotovine koji proizilaze iz finansijskih instrumenata varirati zbog promjena u tržišnim vrijednostima. Tržišni rizici nastaju po osnovu otvorenih pozicija izloženih riziku od kamatnih stopa, valuta i proizvodima kapitala, koji su izloženi opštim i posebnim kretanjima i promjenama vezanim za nivo nestalnosti tržišnih stopa ili cijena (kao što su kamatne stope, kreditne marže, devizni kursevi i cijene kapitala).

35.3.1. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kursa valuta.

Banka ima usvojen Program, politike i procedure za upravljanje deviznim rizikom Banke, koji definišu strategije, politike, procedure, kao i ciljeve upravljanja, minimalne standarde i zadatke koji omogućavaju Banci praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom.

Za potrebe kontrole i identifikacije devizne izloženosti, Banka dnevno prati stanje i strukturu efektivnih stranih valuta u trezoru, dnevno prati stanje deviznih sredstava i strukturu po valutama na računima kod inostranih banaka, vodi računa o usklađenosti devizne pozicije u nestabilnim valutama, prati deviznu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je informisan o izloženosti Banke deviznom riziku na osnovu projekcija izloženosti deviznom riziku za nekoliko mjeseci unaprijed i daje preporuke za poboljšanje upravljanja deviznim rizikom.

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju sredstava i obaveza Banke iskazanih u deviznim iznosima, sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine. Banka je izložena rizicima efekata promjena deviznih kursa na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	EUR	USD	Ostale valute	Devizni podbilans	KM podbilans	Ukupno
Na dan 31.12.2013. godine						
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka	1.750	136	568	2.454	23.511	25.965
Sredstva kod drugih banaka	1.253	1.289	168	2.710		2.710
Kreditni plasirani komitentima	5.123	0	0	5.123	22.386	27.509
Kreditni plasirani komitentima-sa valutnom klauzulom	118.856	0	0	0	118.856	118.856
Hartije od vrijednosti kojima se trguje	806	0	0	806	1.494	2.300
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	0	4	0	4	1.465	1.469
Nematerijalna ulaganja	0	0	0	0	802	802
Osnovna sredstva	0	0	0	0	16.449	16.449
Odložena poreska sredstva	0	0	0	0	29	29
Obračunata kamata i ostala aktiva	6.001	8	3	6.012	21.880	27.892
Ukupna aktiva	133.789	1.437	739	17.109	206.872	223.981
PASIVA						
Depoziti banaka i finansijskih institucija	3	0	0	3	23.070	23.073
Depoziti komitenata	52.840	1.493	590	54.923	54.052	108.975
Obaveze po kreditima	0	0	0	0	53.500	53.500
Obaveze po emitovanim obveznicama	0	0	0	0	5.000	5.000
Ostale obaveze	2.356	3	8	2.367	5.236	7.603
Dugoročna rezervisanja za potencijalne gubitke i ugovorene obaveze	0	0	0	0	395	395
Ukupne obaveze	55.199	1.496	598	57.293	141.253	198.546
Neto devizna pozicija	78.590	-59	141	-40.184	65619	25.435
Na dan 31.12.2012. godine						
Neto devizna pozicija	80.619	-10.426	305	70.498	-61.397	9.101

Banka primjenjuje Odluku o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka, prema kojoj je devizna aktivnost ograničena na najviše 30% u odnosu na kapital za ukupnu deviznu "overnight" poziciju Banke i individualnu deviznu "overnight" otvorenu poziciju za stavke iskazane u EUR. Valutni odbor obezbjeđuje konvertibilnost domaće valute u EUR i obrnuto po fiksnom kursu, čime se obezbjeđuje stabilnost deviznog kursa i eliminiše devizni rizik za pozicije u EUR-ima.

35.3.2. Rizik od promjene kamatnih stopa – kamatni rizik

Banka je izložena raznim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je da se minimiziraju nepovoljni efekti promjene visine kamatnih stopa. Kamatne stope kredita zavise od kretanja kamatnih stopa na tržištu novca i od poslovne politike Banke. Odbor za upravljanje rizicima banke je informisan o izloženosti Banke kamatnom riziku, on nadgleda domaće i strane tržišne kamatne stope vezane za evro, američki dolar i švajcarski franak, i daje preporuke za poboljšanje upravljanja kamatnim rizikom. Takođe, Odbor za upravljanje rizicima banke odobrava odluke u vezi sa kamatnim stopama koje se primjenjuju na kratkoročne i dugoročne depozite.

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Na dan 31.12.2013. godine			
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka	19.096	6.869	25.965
Sredstva kod drugih banaka	1.785	925	2.710
Kreditni plasirani komitentima	146.365	0	146.365
Hartije od vrijednosti kojima se trguje	2.300	0	2.300
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	0	1.469	1.469
Nematerijalna ulaganja	0	802	802
Osnovna sredstva	0	16.449	16.449
Odložena poreska sredstva	0	29	29
Obračunata kamata i ostala aktiva	5.837	22.055	27.892
Ukupna aktiva	175.383	48.598	223.981
PASIVA			
Depoziti banaka i finansijskih institucija	23.073	0	23.073
Depoziti komitenata	107.748	1.227	108.975
Obaveze po kreditima	53.500	0	53.500
Obaveze po emitovanim obveznicama	5.000	0	5.000
Ostale obaveze	0	7.603	7.603
Dugoročna rezervisanja za potencijalne gubitke i ugovorene obaveze	0	395	395
Ukupne obaveze	189.321	9.225	198.546
Izloženost promjene kamatnih stopa	-13.938	39.373	25.435
Na dan 31.12.2012. godine			
Ukupna aktiva	201.931	43.595	245.526
Ukupne obaveze	181.919	54.506	236.425
Neto devizna pozicija	20.012	-10.911	9.101

Sljedeća tabela prikazuje pregled primijenjenih godišnjih kamatnih stopa na najznačajnije finansijske instrumente:

Opis	U stranoj valuti	U KM
Aktiva		
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	0,00%	0,004-0,080%
Devizni računi kod inostranih banaka	0,02-3,75%	0,00%
Dugoročni krediti finansijskim institucijama	0,00%	0,00%
<i>Kreditni plasirani komitentima do jedne godine</i>		
Pravna lica	0,00%	7,50-14,00%
Stanovništvo	0,00%	9,90-18,50%
<i>Kreditni plasirani komitentima preko jedne godine</i>		
Pravna lica	0,00%	3,25-14,00%
Stanovništvo	0,00%	3,60-13,59%
Pasiva		
Kratkoročni depoziti domaćih banaka	2,50-3,00%	2,50-4,00%
Kratkoročni depoziti inostranih banaka	0,00%	0,00%
Depoziti po viđenju pravnih lica	0,10-0,76%	0,10-0,76%
Depoziti po viđenju stanovništva	0,00-0,35%	0,00-0,35%
<i>Kratkoročni depoziti</i>		
Pravna lica	0,80-4,26%	0,80-4,26%
Stanovništvo	0,20-5,43%	0,20-5,43%
<i>Dugoročni depoziti</i>		
Pravna lica	4,50-5,12%	4,50-5,12%
Stanovništvo	4,50-5,14%	4,50-5,14%

Banka primjenjuje kamatu od 0% na depozite klijenata koji služe kao sredstvo obezbjeđenja blagovremene otplate kredita odobrenih od strane Banke. Takođe, Banka primjenjuje kamatnu stopu od 0% na depozite po viđenju, osim ako predmetni ugovor o depozitu po viđenju ne navodi drugačije.

Osnovni alat za mjerenje, praćenje i procjenu potreba za likvidnošću i izvora likvidnih sredstava jeste izvještaj o neusklađenosti tokova gotovine. Izvještaji o ročnoj neusklađenosti ili neusklađenosti tokova gotovine ukazuju na likvidnost koju donose prilivi gotovine i na likvidna sredstva koja su potrebna za namirivanje odliva gotovine. Ovi izvještaji sadrže tokove gotovine koji proizilaze iz sredstava i obaveza svrstanih u odgovarajuće vremenske grupe.

35.4. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se definiše kao tekući ili budući rizik za finansijski rezultat i kapital, nastao zbog nemogućnosti date institucije da namiri svoje obaveze o dospijeću bez dodatnih neprihvatljivih gubitaka. Posljedice mogu uključivati nemogućnost plaćanja obaveza depozitarima i ispunjavanja obaveza kreditiranja. Odbor za upravljanje aktivom i pasivom veoma je aktivan u upravljanju likvidnošću.

35.4.1. Upravljanje rizikom likvidnosti

Proces upravljanja likvidnošću obuhvata adekvatnu identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu svih stavki koje imaju uticaja na likvidnost Banke bez obzira da li su u pitanju bilansne ili vanbilansne stavke.

Naredna tabela prikazuje analizu sredstava i obaveza prema odgovarajućoj dospelosti na osnovu preostalog perioda od kraja izvještajnog perioda do ugovorenog datuma dospjeća.

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Na dan 31.12.2013. godine						
Finansijska sredstva						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	25.965	0	0	0	0	25.965
Depoziti kod drugih banaka	1.987	391	0	332	0	2.710
Kreditni plasirani komitentima	39.077	9.020	14.216	54.090	29.962	146.365
Finansijska sredstva kojima se trguje	2.300	0	0	0	0	2.300
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	0	0	0	0	0
Ostala sredstva	14.219	445		301	0	14.965
Ukupna aktiva	83.548	9.856	14.216	54.723	29.962	192.305
Finansijske obaveze						
Depoziti komitenata	54.406	9.977	52.454	15.137	74	132.048
Obaveze po kreditima	491	1.694	4.862	27.189	19.264	53.500
Obaveze po emitovanim obveznicama	0	0	0	5.000	0	5.000
Ostale obaveze	6.105	480	683	333	2	7.603
Ukupne obaveze	61.002	12.151	57.999	47.659	19.340	198.151
Ročna neusklađenost	22.546	-2.295	-43.783	7.064	10.622	-5.846
Na dan 31.12.2012. godine						
Ukupna aktiva	52.617	3.898	36.783	83.825	40.177	217.300
Ukupna pasiva	59.596	12.430	87.373	53.119	23.528	236.046
Ročna neusklađenost	-6.979	-8.532	-50.590	30.706	16.649	-18.746

Banka vodi računa o ročnoj usklađenosti i primjenjuje metodologiju koja je utvrđena Uputstvom za izradu ročne usklađenosti aktive i pasive. Upravljanje ročnom usklađenošću je kontinuiran proces i Banka nastoji da poveća iznos depozita koji su na duži rok, kao i da izvrši plasman sredstava na kraći rok kako bi korigovala eventualnu neusklađenost u ročnoj strukturi.

Sredstva koja nemaju ugovoreni datum dospjeća prikazana su u okviru kategorije „preko pet godina”.

35.4.2. Analiza ugovorenih dospijuća finansijske pasive (nediskontovani tokovi gotovine)

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Na dan 31.12.2013. godine						
Finansijske obaveze						
Depoziti banaka i ostalih finansijskih institucija	20.033	0	890	2.150	0	23.073
Depoziti komitenata	29.239	210	8.805	70.721		108.975
Ukupno depoziti	49.272	210	9.695	72.871	0	132.048
Obaveze po kreditima	491	1.694	4.862	27.189	19.264	53.500
Obaveze po emitovanim obveznicama	0	0	0	5.000	0	5.000
Ostale obaveze	6.105	480	683	333	2	7.603
Ukupno krediti	6.596	2.174	5.545	32.522	19.266	66.103
Ukupno obaveze	55.868	2.384	15.240	105.393	19.266	198.151
Na dan 31.12.2012. godine						
Finansijske obaveze						
Depoziti banaka i ostalih finansijskih institucija	28.814	0	0	0	0	28.814
Depoziti komitenata	22.311	10.095	80.095	20.368	73	132.942
Ukupno depoziti	51.125	10.095	80.095	20.368	73	161.756
Obaveze po kreditima	534	1.923	6.399	27.479	23.450	59.785
Obaveze po emitovanim obveznicama	0	0	0	5.000	0	5.000
Ostale obaveze	7.937	412	879	272	5	9.505
Ukupno krediti	8.471	2.335	7.278	32.751	23.455	74.290
Ukupno obaveze	59.596	12.430	87.373	53.119	23.528	236.046

35.4.3. Vanbilansna evidencija izdatih garancija

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Na dan 31.12.2013. godine						
Obaveze za neiskorištene kredite	0	0	0	0	0	0
Garancije	829	2.137	2.627	1.318	0	6.911
Ukupno	829	2.137	2.627	1.318	0	6.911
Na dan 31.12.2012. godine						
Obaveze za neiskorištene kredite	0	0	0	0	0	0
Garancije	0	136	4.352	2.439	993	7.920
U k u p n o	0	136	4.352	2.439	993	7.920

35.5. Upravljanje kapitalom

Jačina i stabilnost svake Banke zavisi od veličine i sposobnosti kapitala da apsorbuje moguće rizike poslovanja. Osnovni kapital Banke je zakonski definisan parametar za mjerenje maksimalne izloženosti Banke koncentraciji kreditnog i drugih rizika. Neto kapital je obračunska kategorija za izračunavanje adekvatnosti kapitala, a čine ga osnovni i dopunski kapital umanjen za odbitne stavke kapitala.

Značajan pokazatelj snage kapitala je stopa adekvatnosti kapitala koja predstavlja odnos neto kapitala i ukupne rizične aktive i koja prema Zakonu o bankama Republike Srpske mora iznositi najmanje 12%, a Banka je na dan 31. decembra 2013. godine imala adekvatnost kapitala 14,2%.

Na dan 31.12.2013. godine ukupna rizična aktiva iznosi 173.132 hiljade KM, a neto kapital je 27.747 hiljada KM. Nizak nivo neto kapitala na dan 31.12.2013. godine rezultat je ostvarenog gubitka Banke u iznosu od 13.666 hiljada (gubitak sa porezom na dobit) koji direktno utiče na nivo osnovnog kapitala Banke. Dopunski kapital je priznat u iznosu 6.955 hiljada KM. Nekvalitetna aktiva čini (71,50) ukupne rizične aktive Banke, te su prisutne koncentracije kreditnih rizika koje su veće od propisanih ograničenja.

35.6. Analiza osjetljivosti strane valute

U tabeli je predstavljen scenario koji bi se desio ako bi se na devizne pozicije bilansa stanja, izražene u domaćoj valuti, primjenilo povećanje / smanjenje deviznog kursa za 10%.

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	10%	-10%
EUR			
Aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	1.750	1.925	1.575
Depoziti kod drugih banaka	1.253	1.378	1.128
Kreditni plasirani komitentima	5.123	5.635	4.611
Kreditni plasirani komitentima sa valutnom kaluzulom	118.856	130.742	106.970
Finansijska sredstva kojima se trguje	806	887	725
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	0	0	0
Ostala sredstva	6.001	6.601	5.401
Ukupna sredstva	133.789	147.168	120.410
Obaveze			
Depoziti banaka i ostalih finansijskih institucija	3	3	3
Depoziti komitenata	52.840	58.124	47.556
Ostale obaveze	2.356	2.592	2.120
Ukupne obaveze	55.199	60.719	49.679
Devizna pozicija			
Na dan 31.12.2013. godine	78.590	86.449	70.731
Na dan 31.12.2012. godine	80.619	88.681	72.557

Analiza osjetljivosti strane valute (USD)

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	10%	-10%
USD			
Aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	136	150	122
Sredstva kod drugih banaka	1.289	1.418	1.160
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	4	4	4
Ostala sredstva	8	9	7
Ukupna sredstva	1.437	1.581	1.293
Obaveze			
Depoziti banaka i ostalih finansijskih institucija	0	0	0
Depoziti komitenata	1.493	1.642	1.344
Ostale obaveze	3	3	3
Ukupne obaveze	1.496	1.646	1.346
Devizna pozicija			
Na dan 31.12.2013. godine	-59	-65	-53
Na dan 31.12.2012. godine	-10.426	-111.469	-9.383

Analiza osjetljivosti strane valute (ostale valute)

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	10%	-10%
Ostale valute			
Aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	568	625	511
Depoziti kod ostalih banaka	168	185	151
Ostala sredstva	3	3	3
Ukupna sredstva	739	813	665
Obaveze			
Depoziti komitenata	590	649	531
Ostale obaveze uključujući i ostale obaveze	8	9	7
Ukupne obaveze	598	658	538
Devizna pozicija			
Na dan 31.12.2013. godine	141	155	127
Na dan 31.12.2012. godine	305	336	275

Banka je za 2013. godinu kod analize osjetljivosti strane valute uzimala pozicije u bilansu sa deviznom klauzulom.

35.6.1. Analiza osjetljivosti kamatne stope

U tabeli je predstavljen scenario koji bi se desio ako bi došlo do promjene kamatnih stopa koje se primjenjuju na pozicije izvještaja o finansijskom položaju Banke. Na pozicije novčanih sredstva i obaveza po kreditima, primijenjeno je povećanje / smanjenje kamatne stope za 0,1% zbog pada EURIBOR-a. Na dan 31. decembra 2013. godine, vrijednost dvanaestomjesečnog EURIBOR-a bila je 1.955, te je Banka obračunavala promjene od 10% u EURIBOR što iznosi 1%. Takođe, na ostale pozicije izvještaja o finansijskom položaju, na koje ne utiče kretanje EURIBOR-a, primijenjeno je povećanje / smanjenje od 0,1%.

(u hiljadama konvertibilnih maraka)

Opis	31.12.2013. godine	Prosječna kamatna stopa 31.12.2012. godine	0,10%	-0,10%
Aktiva				
Novčana sredstva i sredstva kod drugih banaka (+3%)	25.965	0.04%	26	-26
Depoziti kod ostalih banaka	2.710	0.91%	3	-3
Kreditni plasirani komitentima	146.365	11.03%	146	-146
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1.469	0.40%	1	-1
Finansijska sredstva koja se drže do dospelja	0	0.40%	0	0
Ukupna sredstva	176.509		177	-177
Obaveze				
Depoziti banaka i ostalih finansijskih institucija	23.073	2.68%	23	-23
Depoziti komitenata	108.975	4.39%	109	-109
Obaveze po kreditima	53.500	2.40%	54	-54
Emitovane obveznice	5.000	0.00%	5	-5
Ukupne obaveze	190.548		191	-191
Otvorena pozicija				
Na dan 31.12.2013. godine	-14.039		-14	14
Na dan 31.12.2012. godine	-17.731		-18	18

36. DEVIZNI KURS

Zvanični kurs primijenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine za sljedeće značajnije valute iznosi:

Oznaka valute	31.12.2013. godine	31.12.2012. godine
USD	1.4190	1.4836
CHF	1.5954	1.6191
EUR	1.9558	1.9558